БОГ І БАТЬКІВЩИНА

Ukrainian Publishing Co.
510 King St. West.
Toronto, Ont.
Tel. — WA. 4133.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК
UKRAINIAN TOILER

ПРАЦЯ ТА ЛАД

On the Foundation Of Christianity the Ukrainian Toilers Shall Build A Prosperous Future!

Ціна 5 центів.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС В СХІДНІЙ КАНАДІ THE ONLY UKRAINIAN WEEKLY IN EASTERN CANADA

Рік V. Число 20. | Пятниця 20 травня, 1938 | TORONTO, ONT. | Friday, May 20 1938 | Vol. V. No. 20

Погіршення Відносин Поміж Францією й Італією

Франція Вперлася Рятувати Еспанських Червоних. Мусоліні Виголосив Протифранцуську Промову. Франція Скріплює Залоги в Африці.

Зараз по заключенні умови поміж Британією й Італією, Франція й собі почала старання ввійти в таке ж порозуміння з Італією. Порозуміння те хотіла навіть заключити ще перед приїздом до Риму Гітлера, щоб поставити Гітлера перед доконаний факт. Однак Мусоліні поставився до того її бажання з резервою, хоч переговори італійський уряд з Францією почав. У Лізі Націй Франція підперла навіть старання Британії в справі признання за Італією Етіопії. Та не зважаючи на те все, переговори франко-італійські натрапили на мертву точку з причини справи головно еспанської. Франція ще й надальше думає рятувати червоних, а Мусоліні ані думати не хоче, щоб йому під боком повстав червоний уряд. Друга справа — це справа Тунісії, французького протекторату в Африці.

Дня 14 ц.м. Мусоліні в Ґеної виголосив войовничу промову звернену проти Франції. Промову оплескували й голосно одобрювали зібрані 800,000 італійців. Мусоліні говорив, що коли демократії бажають вести ідеольоґічну війну проти диктатур, то тоталітарні держави підуть у тей бій одним сціпленим бльоком. Дальше сказав:

„Я не знаю, чи ми дійдемо до порозуміння з Францією, бо в еспанській війні ми є на противних сторонах барикади. Наші цілі є ясні: ми хочемо мира з кожним. Німеччина також бажає мира. Але той мир мусить бути озброєний мир: ми мусимо бути готові оборонити його тимбільше, коли зза Океану чуємо такі промови" (це був натяк на промову Кордела Гала, що заявив був, що Америка й дальше не буде признавати завойовання Етіопії).

Згадку про Америку приняли сотні тисяч Мусоліневих слухачів буканням. Підчас тої промови Мусолінія, в пристані на якорі стояли 100 воєнних кораблів, а між ними 40 підводних човнів. Слухачі букали також при згадці Франції, а при згадці Гітлера викликували Гітлерові славу.

Та промова Мусолінія сильно стурбувала Францію й вона зараз таки зарядила набір новобранців з тубильців для скріплення своєї туніської залоги о 60,000 людей. Дотеперішня французька залога в Тунісії числила 120,000 військ, з чого половина европейців.

Франко-італійські переговори в Римі розбились. Італія домагалась, щоб Франція признала ґен. Франка одиноким володарем Еспанії й щоб дала Італії рівні права в управі туніським протекторатом, де живе стільки ж італійців, що й французів. Франція ні одного ні другого признати не захотіла.

У відповідь на скріплювання Францією своїх ґарнізонів в Тунісії, Італія зарядила великі маневри в Зах. Лібії, що притикає до Тунісії. До Триполісу прибула вже дивізія італійського війська.

Побоюються, що в відповідь на французький набір новобранців в Африці, Мусоліні й собі може зарядити набір тубильців в своїх кольоніях і в цей спосіб з таким трудом бритійсько-італійський підписаний протокол, що ще не ввійшов в життя, міг би провалитись.

У відповідь на промову Мусолінія в Ґеної, французький премер Деляді є дня 19 ц.м. заявив, що „Франція буде боронити своїх кордонів перед всяким насиллям". Промова та була викликана натиском Італії на Францію, щоб вона закинула свій союз з Большевією.

Головною причиною перервання переговорів між Італією й Францією була сильна посилка зброї й амуніції Францією й Росією еспанським червоним. Большевія почала навіть домагатися, щоб їй дозволено явно перевозити через французьку територію зброю до Еспанії. У противнім разі Росія загрозила, що перестане підпирати бр.-французьку пол. лінію в Европі.

Тимчасом еспанські червоні дістали багато свіжої зброї, як: протилетунських і великих позиційних гармат і значне число літаків, головно большевицьких.

Італійська преса почала атакувати Францію, а французька преса предсказує, що коли таки не дійде до франко-італійського порозуміння, то провалиться Бритійсько-Італійський Протокол, а тимсамим провалиться уряд Чемберлейна й будуть розписані нові вибори, що дадуть владу Іденові й анґлійським соціялістам; італійську поставу пояснюють тим, що Гітлер підчас свого побуту в Римі, в заміну за піддержку Мусолінія в середущій Европі, обіцяв йому піддержку в його плянах в Африці.

Отже, Еспанія, а власне Франція й Большевія, через свою нову піддержку еспанським червоним, захмарили знову вже трохи вияснившийся було европейський політичний небозвід.

Розвязали Робітниче Т-во „Силу"

У Львові, як ми вже про це доносили, зорґанізувалось було українське робітництво в свою національну орґанізацію й увійшло в Т-во „Силу". „Сила" числила вже близько 1,000 членів і почала працювати під національним прапором, не маючи нічого спільного з ріжними марксистськими інтернаціоналами. Та темні сили й провокація на наших землях, що українськими таки несвідомими руками нищить кожний здоровий український почин, — не сплять.

До „Сили" почали підсилати свої людей аґенти зо 105-процентового „націоналістичного" табору й деякі з них дірвалися до проводу. В орґанізації, в середині, почались свари, взаємна ненависть і взаємне роз'єднання, так що доходило часто до авантур.

Польська влада тільки на те чекала й дня 28 квітня Т-во „Силу" розвязала. Це великий удар по українстві. „Сила" — це давня орґанізація, що існувала вже кількадесять літ, а в останніх часах у наслідок національного пробудження українського робітництва до неї почали українські робітники горнутися масово. Та провокація доконала свого — таки українськими „націоналістичними" руками: „Сили" не стало.

АНҐЛІЯ ПОСТЕПЕННО ЗАПАДАЄТЬСЯ

Анґлійський ґеольоґ Ф.Г. Мекінтош вирахував, що Анґлія кожних 5 літ западається на один цаль. Процес цей, хоч нереґулярний відбувається вже 5,000 літ. І прийде час, що лондонці будуть мусіти вилазити на вали, щоб побачити Тамізу.

Ґеольоґи обрахували, що за останніх 400 літ Лондон западся 8 стіп. Але найгрізніше це те, що, як твердить Мекінтош, те западання зачинає ставати більше скорим і тому в 50 роках можуть статися неприємні річи.

Цей процес западання спричинив вже залляття морем міста Вінчельзеї, що в 13 столітті було рухливе укріплене місто, а тепер лежить на дні моря в околиці Рай. Також Донвіч, колись важний торговельний осередок у сх. Анґлії зістав частинно знищений морем у 1374 році. Його відбудували були. У 1570 році його знищило море знов. Тепер лежить Донвіч на дні моря, кілька миль від берега Норфольку.

ВІДЧИНИЛИ ДІМ СГД.

Дня 14 і 15 травня відбулись з великим успіхом — відчинення Гетьманського Дому, Спільне Свячене для членів СГД, що приїхали на Здвиг, і гостей і Академія-Концерт в честь відновлення традиційної Гетьманської Держави 29. IV. 1918 року.

На торжествах був присутний В.Н. Гетьманич Данило й багато членів гетьманців і негетьманців з Канади й Америки. Місцева публика заповнила салю через всі три рази. На Академії-Концерті виявився знову той стихійний ентузіязм, що його Торонто було свідком в листопаді м. року підчас офіційного витання В.Н. Гетьманича Данила. Докладний звіт на стор. 4-ій.

УМЕР 115-ЛІТНІЙ ШЕЙК

Доносять з Адіс Абаби, що 115-літній шейк Госі Ель Гассеїн, султан Бені Шанґулю в Абісинії, вмер від ран одержаних підчас бою по стороні італійців проти етіопців. За свого життя, хоч мав вже сто літ, за свою відвагу в полі одержав він був срібну медалю.

Велика Побіда Ніпонців

Ніпонці в своїм новім наступі дійшли до давно вже наміченої цілі — міста Сучова, вузлової станиці залізниці Люнґгаї й залізниці Нанкінґ-Тсінан. На місто йде наступ з півночі й з полудня, так, що около 400,000 китайським військам загрожує окруження й знищення, бо ніпонці видали своїм військам наказ, щоб не брали в полон, і так скорше покінчити китайську кампанію. Підчас, коли це пишемо, на вулицях міста Сучова йде рукопашний бій, а через полудневу браму міста великими масами відступають розбиті китайські війська з під Таєрчванґу. Доносять звідомлення, що битва є така зажерта, що такої ще не було за ввесь час тривання 10-місячної вже війни.

Ніпонці дали наказ до заходу сонця взяти Сучов. І доля Сучова є вже припечатана. Розходиться тепер китайцям про те, щоб виминути розгрому й капітуляції своїх великих військових мас, коли б ніпонці замкнули оставшуся ще 45-милеву прогалину в сторону заходу. Здобувши Сучов ніпонці підуть походом на другу вузлову стацію Ченґчов, а тоді здовж по залізниці на теперішню столицю Китаю Ганков, що від нього на-полудне. Здобуття Ганкова було б практично закінченням війни.

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ СТВОРИЛИ СВОЇ УДАРНІ ВІДДІЛИ

Судетські німці „для охорони свого провідника Генляйна й для охорони своїх зборів", почали формувати добровільні відділи ударних дружин під назвою ФС (на подобу нац-них СС і СА). Начальником тих відділів назначений Вільгельм Бравдер. Чехосл. міністер внутрішних справ Йозеф Черни ту нову німецьку орґанізацію затвердив.

А тимчасом Генляйн, провідник судетських нац-ів, завізваний, літав до Лондону і повернувши поновив свої відомі домагання в сторону чехосл. уряду.

Чехосл. міністер війни видав наказ, щоб кожний житель Праги й її околиць купив собі офіційно штамповану ґазову маску за 85 к. ч. ($3). Більш вигідна маска коштує $6.60.

ПОХІД НА ОДНООСІБНЯКІВ

В Есесесерії є 18,500,000 селянських господарств, а з них 1,400,000 ще не сколективізованих. Есесесерівський уряд пішов тепер походом на тих одноосібняків, що залишились ще поза колективами. Декретом наказано урядникам строго придержуватись приписів щодо плачення податків грішми й натурою одноосібняками державі. За неповне виконання, урядникам тим грозить обвинувачення в саботажі. Отже, нова хвиля терору на нещасних селян-одноосібняків, останніх моґіканів. Совєтські урядники зо шкури будуть тепер вилазити, щоб не наразити собі чим начальства й не заслужити на назву саботажника.

Щоб зменшити з другої сторони незадоволення колективних зпролетаризованих хліборобів, Сталін наказав перестати самовільно вигонити з колективів робітників за малі провини проти реґуляміну, або коли один з членів родини пішов хвилево до міста на роботу. Другим декретом наказано відтепер давати не тільки продукти а не давати грошей на одежу, як це мало місце по багатьох колективах дотепер, але й давати гроші — 10% з прибутків залишаючи на розбудову, а тільки 2% видаючи на адміністрацію.

МЕКСИКО ПЕРЕРВАЛО ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗВЯЗКИ З БРИТАНІЄЮ

У відповідь на домагання Британії, щоб Мексико платило їй річно $85,000 за шкоди заподіяні бритійським інтересам підчас мексиканських революцій давніше, Мексико перервало свої дипльоматичні звязки з нею; відкликало своїх представників з Лондону й натякнуло Британії, що вона ж чотири міліярди свого довгу відмовилася заплатити Америці.

ЗМІНИ В БРИТІЙСЬКІМ УРЯДІ

У бритійськім парляменті почались були атаки на міністра летунства Віскаунта Свинстона, що мовляв бритійське летунство залишилось далеко позаду від летунства інших великих держав і що уступчива політика Британії супроти Італії й Німеччини випливала якраз зо свідомости слабости Британії в повітрі. У відповідь на ту критику премєр Чемберлейн поробив зміни: Віскаунт Свинстон уступив а на його місце міністром летунства призначений Сир Кинслі Вуд, дотепер міністер здоровля.

Кровавий Напад на В-тво „Батьківщину" во Львові

Озброєні Напасники Здемолювали Льокаль і Поранили Д. Палієва й 7 Робітників. Поліція Зловила 11 „Героїв".

Провокація на наших землях під Польщею розгулялася на добре. Недавно доносила преса про спинювання якимись темними типами гостей, щоб не йшли на спільний рават української преси, зараз невдовзі потім про напад на редакції „Українських Вістей" і „Діла", а оце „У.В." ч. 95, „Нова Зоря" ч. 32 й „Батьківщина" ч. 17 принесли звідомлення про небувалий ще бандитський напад банди анархістів на В-тво „Батьківщину" і провідника націоналістичного „Фронту Національної Єдности", дня 2 травня ц.р. во Львові.

З описів тих видко, що кільканацять бандитів українського походження вечером дня 2 травня ц.р. напали з залізними молотками, штилетами й залізними ломами на льокаль В-тва „Батьківщина" й на п. Д. Палієва, провідника орґанізації Фронту Національної Єдности во Львові й сильно поранили залізом Д. Палієва, а залізом і ножами 7 українських робітників з Робітничої дружини ФНЄ, членів недавно розвязаної української робітничої орґанізації „Сила", що в той час зібрались там були, щоб перенести свої річи до іншої домівки.

На помешкання на 2-ім поверсі самітного п. Д. Палієва, нач. редактора „Батьківщини" напали 5-6 бандитів з залізними ломами й молотками в руках, повідбивали клямки, вскочили до середини й ударом заліза в голову повалили Д. Палієва, а потім його лежачого вже побили залізом.

У тім самім часі ватага з кільканацять бандитів в такий же спосіб вдерлася до льокалю В-тва на 1 поверсі; залізним ломом якийсь Петречко розбив телефон, а банда почала залізними дрючками бити по головах зібраних там у тай час, як згадано вже, робітників. Робітники безборонні почали боронитись кріслами й по завзятій борбі бандитів прогнали. На місці бою залишилось 7 робітників ранених, а льокаль В-тва, книги й установка частинно здемольовані, шиби побиті, а одвірки й долівка побризкані кровю.

Сторожиха дому зачувши бійку й крик вибігла на вулицю й наробила крику. Тоді переходив вулицею польський похід з нагоди польського національного свята 3 травня, а за ним іщов відділ поліції. Поліція обсадила зараз всі виходи й 11 напасників зловила. Деяких постягала з даху, що намагалися звідти втекти, а 4 аж пізніше витягнено з кльозету, де вони були заховалися. Усіх зловлено 11. Лідером між ними мав бути якийсь новий „вождь" Петречко. Поліція набрала багато залізного приладдя-зброї, штилетів з піхвами й без і ґумових палок, що їх бандити втікаючи позалишали.

Ось так якась скрита рука українськими руками „брат на брата" починає Еспанію між українцями на наших землях. Напасники як видко — це якась з незалежних ватаг зо школи ОУН і Барановських.

Демократичні „Забавки"

У Пол. Америці революції стали буденним явищем. Тепер почало свої демократичні „забавки" Мексико. Ще не прогомоніло невдале повстання „зелених сорочок" а вже назріває друга революція ґенерала Седільо. Ґенерал той має свою власну „селянську армію" числом около 50,000 вояків. Президент Карденас, соціялістичний диктатор Мексика, оскаржив його в коншахтах з бритійськими нафтовими спілками, що їм Карденас поконфіскував нафтові поля вартости $400,000,000 й завізвав, щоб він зложив зброю а свою „селянську армію" злучив з урядовою. Та Седільо, розуміється, не думає цього робити. Президент Карденас крім урядової, має ще й свою власну армію. Заноситься на те, що в Мексику, так як недавно перед пару роками в Кубі, зачнеться цілий ряд революцій і контрреволюцій, що будуть в інтересі інтернаціонального капіталу винищувати країну.

Ось так на живій практиці — на практиці полудново-американських республик — видно, як легко інт. фін. капіталові вмішуватись в справи демократичної держави (підпираючи то одну партію то другу, то одного ґенерала то другого) й руками таки самих горожан тої держави, одних проти одних, пекти свою печеню на їх шкірі. Так було й у нас в Україні за часів Великої давньої й Великої недавньої руїни. Демократичні отамани бавляться в свої приватні армії, а народ стогне. Тому заховай нас, Боже, від вогню граду, мору й захвату демократами нашого національного визвольного руху в свої руки.

ІМПЕРАТОР АДОЛЬФ І

У Німеччині поновились чутки, що Гітлер задумує коронуватись на імператора Німеччини й Австрії. Для того мав він ніби то привезти з Відня королівські клейноди й корону Карла Великого „Молота", що був найбільший і найславніший між імператорами „Святої Римської Імперії". Гітлер мав би називатись: Адольф І, імператор Німеччини й Австрії.

ПОЛЬЩА ПРОТЕСТУЄ

Дня 12 травня ц.р. Литва оголосила свою нову конституцію. У конституції тій так як і в давній є уступ, що столиця литовської держави — це Вільно, що його захватила була Польща ще в 1920 році. З тієї причини Польща запротестувала перед литовським урядом, що може привести до нового польсько-литовського конфлікту.

НІМЦІ ЗАСИПУЮТЬ СВОЇМИ АВТАМИ БРИТІЙСЬКІ РИНКИ

Продуценти авт ув Анґлії занепокоїлись чимраз більше зростаючим напливом до Анґлії німецького виробу авт. Авта ті є дешевші, як найдешевші моделі в Анґлії. Виробляє їх фірма „Опель", що є відногою „Дженерал Моторс". Коштує таке авто 135 фунтів (около $675) не зважаючи на те, що треба оплатити 33⅓ відсотків цла. І цікаве ще й те, що авта ті продають у Британії дешевше як їх можна дістати в самій Німеччині. Бритійські продуценти запитують себе: хто фінансує ту ріжницю цін — німецький уряд, чи „Дженерал Моторс?"

Вісти з України

Митрополит Не є Недужий

У пресі, наперед у польській, а потім й ув українській, появились були вістки, що стан здоровля нашого Митрополита Кир. Андрея є дуже загрозливий. Однак, як виявилось, ті вістки не мали найменшої підстави. Високопреосвященний не то що не є недужий, але й стан Його здоровля поправився — крім тої недуги, що нею він є стало прикований до фотелю, що Його в нім возять.

Митрополит був приявний на Воскресній утрені в Великодню суботу в св. Юрі. Також возять Митрополита в фотелю до саду коло палати. Хоч прикутий вже від давна до свого фотелю, Високопреосвященний працює стало й дивує всіх, що його відвідують, живістю свого ума й усесторонім зацікавленням.

Вістку про грізну недугу Їх Екселенції подала наперед польська ґазета „Темно Дня", а за нею й інші. Тоді й українські часописі почали ту вістку містити, так у Краю, як і поза кордонами. А дивно; бо ж українці повинні б були наперед переконатись про те, чи та вістка дійсно відповідає правді. Ось так нераз навіть дуже розумні люди попадають під гіпнозу когось посторонього, що навіть і не в думці їм було б це робити, коли б подумали наперед і застановилися. У таких хвилях людина перестає бути собою, а стає складовою частиною юрби й підлягає законам психольоґії юрби.

Митрополит Шептицький читаючи вістку про свою грізну недугу, жартував з неї. Люди ворожать, що та людина, що про ню неправдиво напишуть, що вона дуже хвора або й умерла, — буде довго жити. Цього бажаємо від щирого серця Голові нашої Греко-Католицької Церкви.

НЕ МАЮТЬ СВОГО — ПРИСВОЮЮТЬ ЧУЖЕ

Варшавська радіова стація від якогось часу почала передавати українські пісні — довші й короткі коломийки. Ті пісні польский апонсер називає польськими — „польське людове пєсні".

Не дуже й дивуємося полякам. У них же тих „людових" пісень як кіт наплакав. Ну, а треба ж перед світом показати, що й поляки мають свої гарні народні пісні. Але де ж їх узяти, коли народ не витворив їх, крім „виґралі, виґралі ці насі панове..."? — Треба присвоїти в українців, що мають такі чудові пісні, що аж завидь бере. Ну й присвоюють. Але чуже не гріє.

УНДО „РЕВОЛЮЦІОНІЗУЄТЬСЯ"

Анґлійська преса м. тижня принесла телеґраму, що наше УНДО в Галичині оголосило, що буде домагатися в кольському соймі автономії для українських земель, що під Польщею, заселених, як подає та вістка, трьома міл. українців.

Видко, що вже дуже припекло УНДО-ня, коли воно пустилося аж на такий „революційний" крок, скочивши на нього з учорашньої позиції „нормалізації". Це вказує, що УНДО мусіло стратити вже й ті рештки впливів і симпатій, що їх ще мало й тому кличем спізненої автономії намагається їх відвоювати. Та годі припустити, щоб наші свідомі вже тепер маси в краю захотіли обдарувати своїм довірям збанкрутованих уже раз і скомпромітованих „нормалізацією" деморалізаторів.

Автономія добра річ і її треба було домагатися від самого початку й тоді напевно можна було її здобути. Та тоді УНДО ані слухати про це не хотіло, коли їм радили це робити розумні люди. УНДО тоді на менше як Соборність ані дивитись не хотіло; бодай так вдавало, щоб не стратити невинности в очах мас. Коли вже справа наша погіршала й Польща на нашій землі закріпилась адміністраційно, тоді УНДО бумбкнуло щось по автономію, а коли побачило, що поляки ані слухати про ню вже не хочуть — пішло на „нормалізацію", або на звичайній мові кажучи, на капітуляцію перед поляками. Збанкротувавши — викинуло клич автономії. Але не треба думати, що УНДО було б ще й тепер відважилось на такий „ризиковний" для себе крок, коли б не мода, що тепер настала на автономії. Гітлер зачав, а там німці, поляки, словаки, мадяри й так дальше, отже, й УНДО-ві не лицює відставати від моди.

Та не йогу вже дряхлому й немічному автономію для українців виборювати. Будуть робити й на дальше ті, що ніколи в їх „нормалізацію" не вірили.

Громадські Ґрунти в Небезпеці

Під таким наголовком щоденник „Українські Вісти" зо Львова подає, що в Польщі, під кінець травня або з початком червня сойм буде розглядати справу уреґулювання спільних громадських ґрунтів. На підставі польського закону про спільні ґрунти, господарі, що впродовж 5 літ перед впровадженням у життя цього закону не користали з прислугуючих їм прав до тих ґрунтів і не доходили своїх прав судовою дорогою, — тратять до них право.

Закон цей ударить дуже по наших хліборобах. У Галичині таких ґрунтів є 373,000 гектарів, з чого понад 100,000 гектарів лісів. Ґрунти ці — це приватна власність самих господарів, колективна; власністю громадською — щоб громадський уряд міг нею розпоряджатися — вони не є. Тому громадський уряд не мав права тими ґрунтами завідувати, ані забирати з них доходів, ані забороняти розпоряджатися ними. Ці ґрунти —це були заплата селянам за те, що вони по знесенні панщини відмовилися від сервітутових прав на випас худоби, на дерево на будову й опал. Значить, ті ґрунти є збірною власністю тих селян, поодиноко, а не є громадською власністю — не є власністю громади, яко адміністративної одиниці.

І ось теперішнє „переглянення" й „уреґульовання" того закона ставить під загрозу власність тих селян, бо багато в тій ділянці було занедбань зо сторони власників-селян. „У.В." накликують українські орґанізації й громадянських діячів щоб вони пояснювали українським селянам їхні права до тих ґрунтів і щоб ратувались перед загрозою їх утрати.

Наступ на український стан посідання на українських землях під Польщею йде повною парою. Тому тим радше треба привитати недавне порозуміння подавляючої більшости української преси в Краю для спільного фронту в цілі служення інтересам оборони нації, до якого то фронту не ввійшли (!): орґан преси анархо-націоналістів, приватна преса Тиктора й „Свобода", орґан УНДА.

Погром Українських Установ в Золочеві

Підчас поліційної ревізії в кравця Павла Кунчика в Золочеві невідомий справник застрілив поліційного аґента Яна Бісінека. Дня 20 квітня відбувався в Золочеві його похорон. По похороннім поході товпа, що брала в нім участь, кинулась на українські установи й почала погром; повибивала шиби в цілім ряді українських крамниць і установ: в українській Ґімназії в домі їм. Марк. Шашкевича, в Повітовім Союзі Кооператив, в кооперативі „Хлібороб", в українській бурсі та у варстатах братів Кунчиків. У стрижному заведенні Степана Кунчика понищено ціле уладження стрижівні а в кравецькім варстаті Павла Кунчика понищено машини до шиття й інше приладдя.

Погроми ці спричинили поляки розвісивши клепсидри, де понаписували, що Бєсінек „зґінол з ронк україньскіх жбіруф гайдамацкіх" і т. под. Видко, що поляки затужили за гайдамаччиною, що ні Польщі ні Україні жадної користи не принесла, а була водою на млин когось третього — цариці Катерини. І не вже поляки вже на стільки побожеволіли, що думають, що тим способом вони закріплять польскість на наших землях? Засліплені ненавистю до всего, що українське, вони напевне забувають, що кожний терпець має свої границі. Але вони мабуть того й хочуть, щоб український нарід вивести з рівноваги — щоб він почав акти розпуки й самооборони й тоді, щоб вони могли його в потоках крови витопити. Та тут полякам варта пригадати собі Хмельниччину й тих польських — коронного й польного гетманів — що їх повязаних як баранів українські козаки повезли кримському ханові в дарунку за підмогу, хоч Польща й тоді надіялась на свої війська й на свою зброю. А історія часом повторяється.

ДАЛЬШЕ ПЕРЕХОДЯТЬ НА РИМО-КАТОЛИЦИЗМ

У селі Дедеркалах на Кремянеччині перейшли на латиньство 50 православних. — У звязку з тими переходами, що відбуваються під загрозою терору, виселено на три роки Андрія Ящура за те, що „в 1936 році придержали його два рази в прикордонній смузі".

ЗОРҐАНІЗОВАНИЙ СПРОТИВ ЛАНЦЮХОВИХ КРАМНИЦЬ

Ланцюхові крамниці, що є великим ворогом малих крамарів, показали Монтреалові, як трудно до них дібратися. Рада міста понакладала була на них нові податки: Монтреал від $100-1,000, а Шербрук $500 від кожної. Зараз як протест на це, — замкнули свої двері 11 ланцюхових крамниць: „Атлянт. й Тихоокеан. Чайне Т-во" 5 крамниць у Монтреалі, а 2 в Шербруку, а „Домініон Крамниці" 3 в Монтреалі й 1 у Шембруку. Також „Штайнберґ Стор Лмт." оголосив, що зо своїх 14 крамниць у Монтреалі, замкне 13.

У наслідок цієї зорґанізованої акції ланцюхових крамниць — податок на ланцюхові крамниці буде знижений від $1,000 до 100.

Гумор — Залийпалка (в корчмі, до Заливайка): Північ — година духів. — Заливайко: Так (зітхає і встає): Мій домашній дух уже жде на мене.

Василь Пачовський

ГЕТЬМАН ДЕРЖАВНОЇ СИЛИ*)

В день, як став Гетьман на чолі держави,
Михайлик, сторож Золотих Воріт,
Ніс з Царгороду цей палядій слави.
На Чорнім морі блиснув хризоліт,
Заграли блеском кораблі як пави,
Як вдарив князь Михайлик сурмовіт:
„Хоч Криму виріклась Рахманна Рада,
Замкнувши націю в річний обруч —
Та беріг моря держить наша влада.
„Ми нація морська з дніпровських круч.
Не злякнемось, щоб видерти від гада
Крим, до Босфору в Дарданелі ключ!"
На суднах всюди стала струнко рота,
Як затрубив Михайлик шестикрил,
Що ніс на списі Золоті Ворота.
І склав над Севастополем на схил —
З воріт всім в очі грала позолота,
Всі чули глас як шум орлиних крил.
— До борту стати! — синє море грало,
У дзеркалі ясніли гори скал —
А золото всі судна осіяло.
Червоні плахти зсунулись на вал,
І лунко слово адмірала впало —
„Побідоносець Юрій" дав сигнал:
„На прапор гюйс! — і струнко!" — гасло чути:
„Жовтоблакитний прапор піднести!"
Всі стали струнко в один вал редути.
Злетів у гору над усі машти
Жовтоблакитний прапор розгорнутий
Під сурми й свист старшинної чети.
І знов наказ впав: „Розійтись!". Заграли
З командою всі труби сурмачів
І прапори з тризубом засияли...
На Чорноморській фльоті з кораблів
„Воскресла Україна!" — заспівали
На морі моряки до всіх світів.
Михайлик зняв на спис Ворота слави,
Заніс у Київ з Криму на граніт,
Де Гетьман ставив пишний храм держави.
Хоч золото сіяло з тих Воріт,
Ніхто не видів їх під шум облави,
Аж Гетьман вчув Михайликів привіт:
„Ось вам, Гетьмане, Золоті Ворота. —
Поставте храм держави як Богдан,
Де блисне в очі всім їм позолота!"
Гетьман зирнув на київський майдан:
— „Чомуж — пита — не бачить їх голота,
А ситить гада кровю наших ран!?"
„Бо військо чину розпустила Рада,
Гетьман без війська — жовнір без меча, —
Май своє військо — переможеш гада.
„Отвориш море з кримського ключа,
Як храм спорудить військом твоя влада —
Ґраль України блисне, як свіча!"
Розвив міністрам Гетьман свою думу:
Творив законом з війська стальну сіть,
Три міліони гривен склав без шуму.
Полків сто шістьдесять сім всіх порід
До року мало станути для руму
На охорону Золотих Воріт.
На північ ставив збройну огорожу —
Слав запорожський корпус з всіх полків,
Сіру кивізію розвинув, як рожу.
Спорудив військо стану козаків,
Дивізію сердюцьку, як сторожу —
Юр-Тут зоружив Січових Стрільців.
Щоб виховать державне покоління,
Гетьман розсіяв шкіл середних рій —
З високих шкіл двох сипав їм проміння.
Склав Академію наук як стій,
Притяг верхівку з рідного коріння,
Віддати ум свій нації своїй!
Гетьман підняв українську державу
З підвалу на достойний педесталь,
Розніс по світу нашу волю й славу:
Тризуб як Володимирів скрижаль
Тисячеліття осіяв булаву —
В Воротах Золотих заблиснув ґраль.
Зблизився до Воріт Марко Проклятий,
Вів Юра, вожда Січових Стрільців —
„Ось — каже — блиснув чудом гетьман клятий"
Михайлик, сторож ґраля, загремів:
— „Замість клясти, ви станьте будувати —
То стане храм трудом усіх умів!"
— „Там заяснів ґраль наш з діяманту,
Де нам Христос підніс пролиту кров —
Сяє містичним світлом амаранту.
— „Ось місія, що нам Господь найшов:
Створити світ ясніший від брилянту,
Де схід і захід злучиться в любов".
Юр-Тут упав в молитві на коліна,
Марко глумився з божого добра:
„Коли така не буде Україна,
Як хочу я, ніякої не тра!
Хай вкриває гуляполем нас руїна,
Аж нова Січ повстане із Дніпра!"
Михайлик шестокрильми крив Ворота,
А з них сіяли очі всіх століть —
Лице Юр-Тура вкрила соромота...
Марко пер бунтом в прірву лихоліть...

*) Сей заголовок дав ще Вячеслав Липинський, як нас інформує В.П. В. Пачовський. Наведена висше правдива поезія з високополітичним змістом се одна з пісень нової великої поеми В. Пачовського п. з. „Золоті Ворота". — Ред.

(„Нова Зоря")

ПІДДЕРЖУЙТЕ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „УКР. РОБІТНИКУ".

Одинокий Укр. Готель в Торонті.
CLYDE HOTEL
Під управою відомого борця Ю. Заринова і Д. Кусеня
Чемна і гарна обслуга.
Свій до свого.
158 King St. East. Toronto.

ЗНИЖЕНА ЦІНА
THE TWO LITTLE JEWELLERS

Різнородні годинники, діямантові перстені, срібні та золоті річи: різного роду направи — усе на догідні сплати.
558 Queen St. W. Toronto
Store. EL 0047 Res. KE 1082

Замовляйте хліб і всякого рода печива найлучшої якости в українській пекарській спілці Торонта.
BEAVER BREAD LIMITED
103 Lightbourne Ave. Telephone LL. 7445.

ФАБРИКА СТАРОКРАЄВИХ МАСАРСЬКИХ ВИРОБІВ
Питайте за ними по всіх склепах.
TORONTO SAUSAGE COMPANY LTD.
104—6 TROWEL AVE:
Telephone: JUnction 5197

ДОБРЕ ЗНАНЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HARRY R. RANKS COMPANY
FUNERAL DIRECTOR
455 Queen St. W. Tel WAverly 5370
Toronto
Кошта похорону від $55.00 в гору.

Одиноке Українське Фотографічне Підприємство в Торонті.
WESTERN ART STUDIO
449 QUEEN ST. WEST
Виробляю всякого рода фотографії, як рівнож весільні і товариські групи. Побільшую і малюю та відновляю старі понищені знимки. Всяку роботу виконую старанно по умірковaних цінах.
М. Стасюк, Властитель і фотограф.

Свіже, здорове і смачне молоко доставляє на час до кожного дому одинока
Українська Молочарня в ТОРОНТО п. н.
Rogers Dairy Ltd.
459 ROGERS ROAD
Замовляйте телефонічно JUnction 7193

Одинокий в Торонті Славянський Склад Меблів і Робітня
BEAVER BEDDING & UPHOLSTERING CO.

Честерфілди, Студіо-софки, Бед-рум сети, матераци, колдри і т.п. Направляємо і відновляємо всілякі меблі. Продаємо також на вигідні сплати.
Покупців на телефонічний заклик привозимо і відвозимо домів.
2605 Dundas St. West. Phone JU. 3811.

Увага!
Купуйте і замовляйте жіночі і мужеські плащі і убрання вже перше чим купите десь, инде, переконайтесь скорше в нас а скористаєте.
Замовлення без завдатку і на догідні сплати.
L. Majewski.
530½ QUEEN ST. W.
WA. 7537. Toronto.

СЛОВЯНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ
Спровадить Вашу рідню і свояків до Канади. Корабельні білети за готівку і на рати. Пересилка грошей до Европи каблем, по радіо або почтою. Переводи документів. Горожанські Папери.
Служить за переводчика перед консулятами. Полагоджує всякі старокраєві нотаріяльні справи.
По безплатні інформації удавайтесь до:
Р. КОРЕНЯ, УПРАВИТЕЛЯ
Phone: AD 4554
CENTRAL EUROPEAN TRAVEL SERVICE
607A Queen Street West. Toronto, Ont.

Петро Дорошенковець

В Обіймах Республики

Фрагменти споминів.

ЧАСТИНА ПЕРША
(Продовження)

Полковник чемно вибачився за своє незграбне питання й пояснив, що в блуд уведений незвичайним одягом Дорошенківців. Вияснив їм також, переглянувши папери, що мусять їхати до Камянця-Подільського, де була юнацька школа.

Віддавши пошану полковникові, старший Дорошенковець на команду: — „Обернись! Ходом руш!" — повів групу із замку до містечка.

У містечку вусач Дорошенковець заскочив до кравця-жида, щоб нашвидко пришити рукав шинелі, який тримався „на чесне слово" при шилений дротом. Доки жид маніпулював голкою біля рукава шинелі, Дорошенковець коротко й неохоче відповідав йому на ріжні запити з цікавости. Раптом жид, подивившись крізь заялозене вікно на містечковий майдан, жваво загомонів:

— Пане козаче, пане козаче! Швидче, швидче, подивіться... бачи те ту гарну дівчину?"

— „Бачу, що ж там особливого? Гарна дівчина та й годі".

— „Ні, пане! Це не так собі гарна дівчина, а це гордість цілого Меджибожу. Я бачу, що пан не так собі пан... хоч і має пан подерту шинелю, а все ж видко, що пан благородного роду, а не так собі, петлюрівець якийсь".

— „Залиши, жиде, ріжні теревені та ший!" — припинив жидову словоохочість Дорошенковець.

— „Я, пане вже шию, але що б пан таки знав, що та дівчина — гордість цілого містечка," — і підвівшись на шпиньках, щоб хоч подекуди зрівнятися з високою постатею козака, жид нашіптував йому біля вуха: — „уторік та красуня удостоїлася чести на старшинському балі ахтирців бути запрошеною до танцю самим Ясно-вель-мож-ним Паном Геть-ма-ном".

По жидовім шепотінні на чолі Дорошенківця з'явилася глибока зморщина, один вус нервово смикнувся й на загартованому в боях суворому обличчі була глибока задума.

Жид штрикав голку до рукава шинелі й з-під лоба, нишком, поглядав на запорожця, який за хвильку, ніби на голос роздумуючи, тихо й по волі вимовив:

— „Торік і цей рік! Торік ми, запорожці, були в придонському степу, залетіли труди вільними крилами, як орли-переможці, а цей рік як нік чемні щурі лазимо в Дністрових яругах... Торік красуня була щаслива, що устроїлася чести від Ясновельможного, а цей рік може хіба надіятися, що віддере демократичним способом гопака перед одаманом земгусаром, а то й просто проскурівським способом удостоїться безчестя-насилля якимсь шахтьором-гайдамакою... Торік — не цей рік!" — з глибоким видихом кінчив запорожець, тримаючи в руці дротину з рукава замизганої, обшарпаної, старої шинелі.

XI.

Після розмов із залізничниками Дорошенківці прийшли до висновку про доцільність „піше по кінному" пройти шість кільометрів до Гречан і там випробувати щастя вчепитися до якогось вантажного потягу. У Гречанах то їм повелося й улізши в порожній вантажний вагон й притаившись вуючи, щоб трохи зігрітися, запорожці пару годин вичікували доки потяг рушив. Вагон з п'ятьма запорожцями, не дивлячись на їх протести, безцеремонно був замкнутий кондуктором і тому, щоб орєнтуватися по стаціях, як довго ще їм лишилося мерзнути в холодному вагоні, запорожці підчас зупинок потягу вчепившись за край люку, по черзі підводилися на мускулах, щоб визирнути й побачити або запитати когось з залізничників яка була стація.

Підчас одної з таких вправ вусатого Дорошенківця на його запит через люк долетіла в вагон коротка відповідь:

— „Балин!"

Вусатий Дорошенковець опустився від люку, обернувся до своїх приятелів, окинув їх споважнілим поглядом, скинув шапку зі шликом, з під якої об'явився розкуйовджений оселедець, і повільно хрестячись, тихо вимовив:

— „Помяни, Господи, душу усопшого раба двойного Петра"

При його словах кіннотчики теж поскидали шапки й побожно перехрестилися.

Поникли голови Дорошенківців у тиху, глибоку задуму...

Мовчанку за якийсь час порушив ідейно натягнений республіканським ладом Андрій Мельник словами:

— „А смерть полковника Петра Болбочана і я, братя, простити їм не можу!"

XII.

З двірця „Камянець-Подільський" Дорошенківці прийшли до Спільної Військової Школи.

Надзвичайного руху, який був подібний на метушню в школі, не могли спочатку збагнути новоприбувші юнаки. Щойно розшукавши своїх бойових товаришів Петра II-го та Олексу II-а, Дорошенківці довідалися від приятелів, що евакуація республіканської столиці була в повному розгарі та що юнаки — піхота й гарматчики, а частинно й кіннотчики, для яких вистарчило коней, уже вирушили на фронт проти денікінців десь за Проскуровим.

Перед вечером і новоприбувші Дорошенківці дістали зброю й вирушили разом з лишившимися юнаками-кіннотчиками на двірець „Кам'янець-Подільський".

Того вечора на двірці був рух, як у комашині.

Дорошенківці зо спокійною цікавістю приглядалися до незвиклого їм явища. Довкруги поважна кількість, метушливих на ту пору, добре умундурованих старшин штабовців, переважно молодших рангів, звертала на себе особливу увагу. Ми мовлі думки Дорошенківців перенесилися в полк. Аджеж там, як ранено або забито старшину, то його хоч і замінить молодший, але молодшого вже не було ким змінити. А тут куди не повернись — всюди старшини й просто не витикайся з кутка, щоб не прогавити часом віддати пошану.

Увагу вусатого Дорошенківця приковувала до себе струнка, висока постать енергійногоно молодого полковника, який час від часу швидким кроком проходив між метушливим натовпом двірця й на ходу давав короткі розпорядження де-яким старшинам. Ніби десь бачив Дорошенковець того полковника. З цікавости запитав свого земляка Олексу II-а й у відповідь почув цілу тираду похвал на адресу полковника:

— О! Це дуже бойовий полковник! Старшина генерального штабу й хоч латин, але ввесь час у нашій Армії. Це Петрів, хоч, кажуть, раніш був Вебер... Та хіба ти не памятаєш, як ми були вторік у дивізійному резерві в Білакуракино на Харківщині, то його було розформовано в Павлівці... Тепер військовий міністер.

— „Его-е-е! Тож то я все прикидував і ніяк не могло прийти мені на пам'ять. А тепер ясно: це ж був наш командір кінного Гордієнківського полку. Ще за Гетьманщини ворохобив як революційний республіканець... Ну, а тепер має республіку, з якої — по нашому, по кантемирівськи — кому бублик, а кому дірка від бублика. Ну, йому то вже хоч і поганенький, республіканський, але бублик у вигляді портфеля військового міністра. Тільки біда вся в тому, що розреспубліканять Україну всі ці добродії—республіканці. Та про те, що він бойовий старшина, не може бути двох гадок. У боях на Лівобер. й особливо в Криму він показав себе з найліпшого боку. Шкода лише, що він свої добрі здібности й енергію виладовує на республіканські та революційні химери, — розгомонівся вусач зо своїм земляком-кантемирівцем.

Вусатому Дорошенківцеві-Кантемирівцеві сильно імпонувала бойовість полковника, а в оцінці людей то було його найважнішим мірилом. Тому через деякий час, коли полковник Петрів наблизився до труни юнаків зо словами: „Юначеньки! Швидко дайте рушницю з набоями... Хто зо мною? Два юнаки при бойовій"... — то Дорошенковець-Кантемирівець, не вагаючись, швидко шарпнув за рукав шинелі свого надійного бойового товариша Гр. Сухина, вмить опинився з ним біля полковника.

Швидко вийшовши з двірця, промайнули бігцем три військові постаті попри ридаючу на пероні гарно вбрану даму.

Полковник на ходу уривчастим голосом швидко, але спокійно наказав Дорошенківцям взяти рушниці „на бойовий взвод" і перебігаючи через рельси, коротко пошепки з'ясував юнакам, що муситься зробити облаву на машиніста, який щойно за стрілив сотника Кравченка й утік у напрямку — вказаному рукою міністра — очевидно сховавшись у буряні.

XIII

Пізно ввечері знаменного дня метушливої евакуації республиканського уряду, Дорошенковець-Кантемирівець разом з Гр. Сухиним опинився в числі вартових біля якихось таємничих деревляних скринь у залізничному складі.

Чим більшою буває якась таємниця, тим більше доводиться про неї чути „таємних" оповідань. З перших же хвилин годинової варти біля скринь, Дорошенківці мимо їх бажання були втаємничені дивурним старшиною, що вони охороняють ці лиш державний золотий фонд.

Варта та через кольосальну відносну відальність не була Дорошенківцям приємна й вони з легкою душею відійшли від скринь золота, коли прийшла їм зміна, та з великою насолодою по холоді в холодному цехгаузі, грілися в гурті своїх нових колеґ-юнаків у чекальні двірця.

Ніч минула без спання, бо й сісти не було місця, але до ночей без ночівлі Дорошенківці давно призвичаїлися ще в полку; ріжниця була лише в тому, що в полку часті безсонні ночі доводилося бути під холодною в осени небесною стріхою та під гарячим ворожим вогнем, а в темній Кам'янецькій чекальні й сто ячки обернись на рушницю цілком спокійно можна було запорожцям поснути.

Ранком пять кіннотчиків Дорошенківців призначено до персональної охорони головного державного інспектора, якого вони не могли доче катися побачити.

Жартівливого юнака-Дорошенківця Р-го таке невиразне завдання — охоронять тінь високого державного урядовця — приводило в добрий гумор і він вдаючи з себе розчарованого Чайльд -Гарольда, іронічно завважив:

— „Я вже і плян собі скомпонував як у наших Ков'ягах колись буду чванитися, як удостоївся великої чести охороняти найбільшу соціялістичну держи-морду... чи то пак... вибачайте!.. помилився... найголовнійшого держи-нами, а воно таке то бі цабе, що навіть не показується перед мої ков'ягівські ясні очи. Щойно був на спорожнілому двірці й випадково чув, що ніби те держи-нами не лише не буде нами держати, але й само себе не вдержало від запільної пошести (ім'я ред: паніка) та кудись нишком але швиденько зникло в світ за очи".

При останніх словах Р-го у вагон другої кляси, в якому була персональна охорона голдержіна, ввійшов високої постави чоловік, з прижмуреними, пронизливими очима степовика, з невеликими чорними вусами „по запорожськи", вбраний у чумерку та чорну смушеву шапку. Глибоким басом поздоровив той чоловік зірвавшихся на рівні ноги юнаків і запитав, що вони там робили.

Найблизче до дверей стоячий юнак відповів, що не робили й не роблять нічого, а мають з себе уявляти персональну охорону головного державного інспектора отамана Кедровського.

При доповіди юнака лице степовика не виявило ніякої зміни й лишалося поважним; лише в чорних його очах промайнув якийсь вогник і щоб скрити й у них усмішку, він більше прищурив очи й пробасив до юнаків:

— „Охорона охороняє того, хто не витримав нервовости евакуації, сів в авто й поспішною утечею самостійно й незалежно сам себе евакував невідомо куди. Мені — його помішникові — не сказав навіть „прощавайте"... хоч би заспівав на прощання щось на зразок: „Прощай садок зеленький, прощавай дівчино," — вже не скриваючи перед юнаками веселого усміху, жартом кінчив степовик.

Бачучи на обличчах юнаків здивовання й непевність, помішник голдержіна бадьоро вимовив:

— З такими молодцями, як ви, хоч у пекло проти самого люципера не моторошно було б виступити, а не тікати по-за кам'янецькими гумнами, щоб десь комусь хоробро сховатися за спідницю. Ну, не тужіть за таким отаманом, бо не вартий того. Я поніклуюся про вашу дальшу долю. Голодні мабуть?" — і не вичікуючи відповіди юнаків, отаман зник з ваґону.

Помішник голдержіна був отаман, як тоді всіх осіб з незначними рангами на високих державних посадах було звичаєм охрицувати, Іван Степанович Романченко.

Через півгодини юнацька охорона стараниям свого нового начальника сиділа в буфеті першої кляси й з великим смаком снідала разом зо своїм отаманом.

Охорона складалася з півтора десятка юнаків. Старшина, начальник охорони, десь у метушні евакуації загубився й тому юнаки стали підлягати безпосередньо отаману Романченку.

Щоб не бути бездільними, рішив отаман ставити варту з юнаків біля ріжних ешелонів з військовим майном.

Рушати з двірця „Камянець-Подільський" отаман Романченко не мав ні наміру, ні бажання й зо своїми юнаками зайняв вичікуюче положення.

Почала охорона з кожним днем і чисельно збільшуватися: то по одному, то по два, то з запілля то з розторощеного фронту прибували розпорошені юнаки; з'явився старшина Рекрутового полку поручник Лавришин, якого отаман призначив начальником охорони.

Не лише про обовязки юнаків, в характері вартових, дбав от. Романченко, але та безкорисна й доброї душі людина не мало піклувалася заосмотренням юнаків усім необхідним: їжою, одягом, добрим озброєнням і теплим приміщенням. Коли стало тісно в одному вагоні, то отаман розпорядився причепити ще другий, який юнаки власними плечима — наротяги бо всі були поужиті на евакуацію республіканських можновладців — з бадьорим гомоном і жартами „зманеврували" зо запасного шляху.

Особливо відчули на собі дбайливість і допомогу — на рідкість між республиканським хламом — доброго, гуманного й бездоганно порядного отамана Романченка новоприбувші юнаки-Дорошенківці, яких він одягнув з голови до ніг і які в тому бівуачному житті в вагоні — в теплі й не голодні — знайшли стараннями отамана заслужений відпочинок по бойовім житті на фронті, де були, як і все воящтво під соціялістичною егідою, напівроздягнені, напівбосі, вічно голодні й до краю виснажені беззмінним перебуванням у бойовій лінії.

Продовження буде.

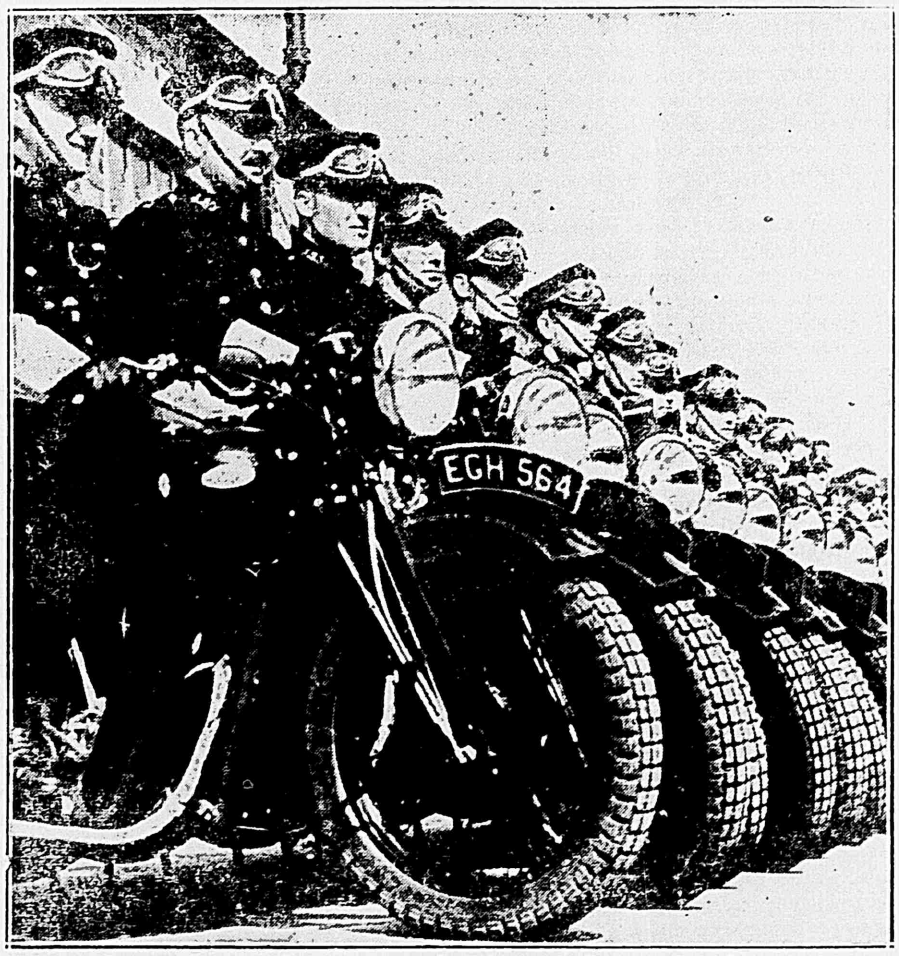

Лондон, Англія — Вправляють новобранці до поліційної служби в Лондоні; уставились до перегляду.

ЇДЬТЕ ДО СТАРОГО КРАЮ
Новими Кораблями
ПІЛСУДСКІ І БАТОРИ

Відпливають з Ню Йорку: — 29 травня, 9 і 22 червня, 6 і 15 липня, 10 серпня.

Тільки дві кляси: Туристична і третя.

По інформації удавайтесь до місцевого аґента або:
GDYNIA-AMERICA LINE
9A Queen St. E. Toronto.
740 Windsor St. Montreal.
654 Main St. Winnipeg, Man.
40 Gariepy Block, Edmonton

WINNIPEG MAN.

DR. HARRY H. HERSHFIELD
Лікар і оператор
Операції, кров, венеричні й внутрішні недуги. Гемороїди і Жилаки.
Говорить по українськи.
504 Boyd Bldg. Phone: 26600
(Portage & Edmonton)
Winnipeg, Manitoba.

MONTREAL

ДР. МИХАЇЛ ТУХТІЙ
M.D. C.M. L.M. C.C.
з практикою в двох найбільших шпиталях Монтреалу:
Роял Вікторія, та св. Марії.
Урядові години:

Resid.	Office
1365 Belanger St близько Papineu Tel. CA. 2113 години 1—4 pm	2383 Centro St. Tel. WI. 5404. близько Ropery години 7—9 pm.

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
A. DALLAIRE
Обслуга в день і в ночі.
Ціни умірковані.
2817 Ontario St. East
Tel. AM. 6712
Montreal, Que.

ЗАЛІЗНИЙ СКЛЕП
J. D. VERDON
Фарби, стінний папір, ілюмберське приладдя і все проче потріб не до дому.
Товар доставляємо.
Кожний, що при плаченню за товар покаже це оголошення дістане 2% знижки.
2756 Rouen St. Tel. CHerrier 7625

Tel. AMHERST 5282
J. LATULIPPE
Торговець Залізним Приладдям, Жарбами, Оливами, Політурою, Стінним Папером, Шутром, Цементом, і т. п.
2564 Rouen, cor. Frontenac
Montreal, Que.

"CLEAROTEX"
ЧИСТИМО І ЗАБЕЗПЕЧУЄМО ВІД ПРОМАКАННЯ
Віддайте нам вашу одіж до перехову
Вичищений Зложений Обезпечений $1.25 за одяг; футряний ковнір 25 ц. окремо
NATIONAL CLEANERS REG'D
3160 Rouen St. Tel. FR 2171
Montreal, Que.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИК

Одинокий український національний часопис у Східній Канаді

Видає кожної пятниці

УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА

МИХАЙЛО ГЕТЬМАН, НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР

В.К. ЧИЖ, ДІЛОВИЙ УПРАВИТЕЛЬ

Річна передплата: в Канаді $1.50; закордоном $2.00

Редакція за оголошення не відповідає; рукописів не звертає.

Зміна адреси коштує 10¢.

UKRAINIAN TOILER

The only Ukrainian national newspaper in Eastern Canada

Printed every friday by

THE UKRAINIAN PUBL. CO. "UKRAINIAN TOILER"

510 King St. West, Toronto, Ont.

MR. MICHAEL HETHMAN, EDITOR-IN-CHIEF

MR. W. C. CHYZ, BUSINESS MANAGER

Entered as second class matter December 3-rd, 1935, at the Post Office Department, Ottawa.

Відчинення Гетьманського Дому в Торонті

Дня 14 травня, згідно з програмою, відбулось торжественне відчинення Гетьманського Дому. На торжество це зволив ласкаво завітати наш люблений і дорогий Гетьманич України В.П. Данило. Прибули також багато чле нів СГД. і гостей з Америки й Канади. Прибули делегації від: Обозної Ко манди СГД (заступав п. Мих. Гет.ман); Гол. Централі СГД з Шікаго, під проводом гол. отамана п. Мик. Гуля й полк. Ол. Шаповала; IV. Округа СГД. з Детройту, пп. гол. осаул Е. Драгінда й інж. Запорожець; Окр. Ко манди I Округа СГДК під проводом п. Мик. Стусса; V. Округа СГДК під проводом А. Несторовича. З відділів СГДК з 1 Округа: від 3 Коша з Оша ви під проводом кошового В. Бойка й п-і Шада; від 4 Коша з Віндзору, під проводом пп. І. Гевуся й М. Лапки; від 7 Коша з Кіченеру під проводом кошового Н. Сенькова й М. Атаманюка; від 6 Коша з Судбур, під проводом І. Михальчука й М. Крутила; від Гуртка в Кірклend Лейку п. Бень, від 2 Ко ша V. Окр. з Оттави п. І. Шингера; від 1 Коша II Окр. з Вінніпеґу — п. Гр. Кузь і п-і Дюк; від 3 Коша V. Окр. з Монтреалу п. Н. Несторович; адв. Кузь з Детройту від громадянства, сотн. Бобенко з Детройту від кубан ських і донських козаків, Вол. Босий з Монтреалу, А. і Т. Яцків з Гвелфу, Онт., І. Мороз і Й. Малиняк з Еспелеру, Онт., Вас. Поплавський і Семен Кубай з Гамілтону, Онт.

ВІДЧИНЕННЯ — О год. 8.30 вечора почали гості засідати за столи. Сто лів уставлено було на 276 осіб і всі місця були заповнені. Коли вже гості позасідали, крізь шпалір умундурованих гетьманців війшов на салю В.П. Гетьманич Данило в супроводі своєї свити: гол. от. Мик. Гуля, подк. Ол. Шаповала й членів Централі пп. Матвіїва й Моранця, предст. Гетьм. Упра ви на Канаду п. М. Гетьмана, окр. отамана 1 Округа Канади п. Мик Стусса, адв. Кузя з Детройту, Вол. Босого з Монтреалу. Коли ввійшовші позасідали за столи, вмашерували умундуровані гетьманці перед сцену. Орхестра за грала державний гимн і почалось передання Дому в такий спосіб: Предст. Гетьм. Управи п. Мих. Гетьман привітав зібраних іменем Обозної Конанди СГД. і розказав про ту точку Статуту СГД, що говорить про майно Органі зації. Потім викликав окружного отамана 1 Округа й по відповідній корот кій на військовий лад промові до нього передав йому ключі Дому на знак віддання його під опіку й керму Окружної Команди. Окруж. отаман пере бравши ключі, склавши приречення виконувати вимоги Організації, по вій ськовому поздоровив, закликав кошового місцевого 2-го Коша п. Гр. Стад ника й по відповідній промові до нього ключі передав йому. Таким спосо бом Дім перейшов під управу місцевого відділу СГД.

Кошовий підійшов перед В.П. Гетьманича й на срібнім підносі подав Йому золотий ключ у доказ відданости тій Ідеї, що її репрезентує Пан Геть манич і в доказ, що двері Дому Йому кожної хвилини відчинені. В.П. Геть манич ключик приняв, і відчинив Дім такими словами:

„Дім цей здобутий жертвенними зусиллями зорґанізованих гетьманців і прихильників Гетьманського Руху.

„Хай буде він осередком, де сходитимуться щирі українські патріоти й де плекатиметься українська патріотична й державно-творча думка.

Хай служить він скріпленню Союза Гетьманців Державників, ідеї нашого воснаціонального обєднання й ідеї визволення України!

Оцим відчиняю цей Гетьманський Дім!

Щасти Боже!"

Окружний отаман, як господар цілого торжества, передав провід бенке ту кошовому. Кошовий покликуючись, що він ще молодий і тому не має ба гато практики в веденні таких торжеств, передав провід бенкету д-ру С. Сукмановському. Зачався бенкет. З чужинців присутні були: полковник-бригадир і начальник торонтонської залоги О.С. Голинрейк у повнім військовім параднім однострої й майор Медленд від Канадійського Корпусу. З оо. духовних пізніше надійшов о. Перейма з Ошави. Крім них — члени СГД Ам. і Канади, делегати й гості.

Господарем бенкету був місцевий доктор п. С. Сукмановський.

Бенкет зачався ДЕРЖАВНИЦЬКОЮ МОЛИТВОЮ, що її на доручення господаря бенкету відмовив п. Мих. Гетьман. Промовляли: майор Т.М. Мед ленд, гол. от. Мик. Гуль, Вол. Босий, Інж. Запорожець, адв. Кузь, від Укра їнських Професіоналістів адв. О.М. Данкович, від Т-ва Українських Тор говців п. Пилип Федорів, від 3 Коша п. Бойко, від 4-го Коша п. І. Гевусь, від 6 Коша І. Михальчук, від Гуртка з Кірклend Лейку п. Бень, від відділу з Оттави п.І. Шингіра, від відділу з Вінніпеґу й від „Кан. Фармера" п. Гр. Кузь. Потім попрошено до слова В.П. Гетьманича. В.П. Гетьманич у корот кій промові своїй висказав Своє признання тим усім, що довершили тако го великого діла придбавши для української справи такий прекрасний бу динок і подав Свої вказівки як надальше треба б вести працю, щоб цей Дім став центром для обєднання всіх торонтонських українців для праці для осягнення спільного їм усім національного ідеалу Незалежної України. По В.П. Гетьманичу промовляв полк. О. Шаповал.

Телеґрами з привітами й побажаннями надіслали: Я. В. П. Гетьман Пав ло, Ком. IV Округа й місцевий відділ за підписами Вол. Мудрика й І. Мись кова з Едмонтону, Ком. V Округа за підп. І. Онишкевича з Монтреалу, Ком. III. Округа з Клівленду, від СГД. з Гайленд Парку коло Детройту за підп. А. Мохорука й М. Чемного, від СУБ. відділ ч. 3, від о. сов. В. Гігейчука з Оттави, від адв. І. Яціва з Віндзору й від А.А. Гардінера від Сієнара з Мон треалу.

Привіти листовні настигли від: посадника міста Торонта Р.С. Дея, від полк. Міда від Корол. Кінн. Поліції з Монтреалу, від полк. Г. А. Дрю, від С.Г.І. Снайдера від „Да Івнінґ Телеграм"; від А.А. Гардінера з Монтреа лу, від І. І. Пенверна, адв. Ради міста Монтреалу, від адв. Б. Пелеховича й д-ра Ом. Тарнавського з Шікаго, від Обозної Команди СГД. з Вінніпеґу, від І. Округа СГД. з Філядельфії, від V. Округа СГД. з Ню Йорку, від 2 Коша V. Окр. з Оттави, від І. Коша в Вінніпеґу, від 3 Коша V. Окр. з Монтреалу, від І. Коша з Монтреалу, від Гуртка СГД. з Кірклend Лейку, від Гуртка СГД. з Реджайни, від Черв. Хреста за підписами М. Голубовської й С. Се менишин з Монтреалу, від 4 Коша з Дервенту в Алберті, від відділу СГД. в Калгари в Алберті, від гол. уряду С.У.Б. за підп. В. Годованського з Торон та, від Т-ва ім. Шашкевича з Вінніпеґу, від Т-ва „Самопоміч" з Монтре алу., від П. Бойка й М. Сеника з Сулукавту в Онтерії, від І. Сенюка з Сек тону в Онтері, М. Кмітя з Кірклend Лейку в Онт., п-и М. Роси з Едмонто ну, від А. Будняка, А. Лаха, М.Панькова, й А. С. Брика з Вінніпеґу, від М. К. Барана з Шікаго, від В. П. Лукія з Норт Бей в Онт. й від А. Мохору ка й М. Чемного з Детройту. Збіркою пожертв на сплату Дому й потім від співанням державного й національного гимнів бенкет закінчено.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ. На другий день, зараз по Службі Божій, у гр. кат. церкві на Беторст вулиці о. Каменецький відправив молебен в наміренні української державности й за здоровля Гетьманського Роду Скоропадських. На Св. Божій і на молебні був присутний В. П. Гетьманич зо своєю свитою й багато прибувших на Здвиг гетьманців Канади й Америки. По мо лебні що закінчився о год. 12.30, присутні гетьманці відїхали до Дому на Спільне Свячене. Спільне Свячене зачалось від год. 1.30. Присутні з оо. були: Каменецький, Сулятицький і Брат Хр. Шкіл Методій. Гостей повно при всіх столах (426). Страви посвятив о. Каменецький. Промовляли: о. Каменецький, о. Сулятицький — обидва дуже в патріотичнім дусі й у на прямку гетьманської ідеольогії. По них промовляли: гол. осаул. Е. Драгін да, гол. організатор п. Моранець, кошовий писар з Віндзору М. Лапка, сотн. Бобенко з Детройту, В. П. Гетьманич, Н.Н. з Ватерфорд і на кінці п. С. Сувала.

На пропозицію передостаннього промовця, фармера з Ватерфорду, й по промові п. С. Сували переведено ще раз збірку пожертв на Дім для тих, що не мали нагоди бути на відчиненні Дому. Потім молитвою відмовленою о. Суляттицьким, Спільне Свячене закінчено.

Промови були переплітані загальними піснями, як: „Гей у Лузі...", „Встань Гетьмане наш Хмельницький", „Гей на Горі..", „О, Україно", а п. В. Босий відспівав сольо-пісню свого власного укладу „Гей там на порогах, де Дніпро розлився". Потім гості почали оглядати Дім від низу догори й захоплюватись простором, вигодою й будовою. Найбільше тішили ся головною, концертовою й спортовою салями. Головно молодь раділа, що нарешті дочекалась, що коли захоче, буде мати змогу вправлятися в руханці на своїй власній, українській руханковій салі. А представники Централі, Окр. отаман І. Округа й представники відділів від 5-ї год. мали спільні наради.

АКАДЕМІЯ-КОНЦЕРТ — Вечером від год. 8.45 зачалась Академія-Кон церт у честь 20-х роковин відновлення традиційної Гетьманської Держави — в честь Чину 29 квітня Гетьмана Всієї України Павла. Скоропадського. Академію-Концерт звеличав Своєю присутністю В.П. Гетьманич Данило. Крім того були присутні оо. духовні — Всеч. о. адм. М. Оленьчук, о. Суля тицький, о. Перейма й Брат Хр. Шкіл Методій. Народ заповнив салю в до лині й на горі. Присутних було поверх 700 людей. Про скількість присут них указує вступ зібраний з добровільних датків і з продажі програмок, що приніс $165 — нечуваний від початку кризи збір гроша.

Концерт був мистецький — добірно мистецький, що задоволяв найвиба гливішого критика. Точки добірні, нові, деякі з них ще ніколи тут не вико нувані. Зрештою, хой вони говорять за себе: „Цей торжественний День" (Крайцер), „На воді" (Мендельсон), „Заспіваймо разом браття" (Воробкевич), Дует Оксани й Андрія з „Запорожця за Дунаєм", Увертюра до „На талки Полтавки" (Стеценко), „Момент мюзікал" (Шуберт), „Спомини з гір" (Безкоровайний), „Соловейко" (Заремба), „Золоті Зорі" (Нижанківський), „Крилець" (Воробкевич), „Стрілецьким Шляхом" (Гайворон ський і ін.

Виступав чоловічий хор СГД, а в поодиноких сольових точках і дуетах місцеві артисти: О. Березовська, панни Шкляр, Я. Самотілка й п-а Ст. Пановик.

Дірігент того прекрасно вишколеного хору й тих прекрасно відданих мистецьких точок був п. М. Левак. До поодиноких сольових точок і дуетів акомпанювала орхестра з семи смичкових інструментів, клярнета й піяна. Багато людей мали нагоду вперше чути нашу співачку Березовську: висту пала пару разів. Однак просто всі завмерли, коли вона почала виводити со ловейкові трелі в пісні „Соловейко" Заремби. Шкода, що такі українські мистецькі скарби не мають своєї української опери, щоб світ подивляв на шу недосяжних висот пісню й її виконавців. Панна Березовська заслуго вує на те, щоб виступати на світових сценах. Публика громом оплесків викликувала Березовську-соловейка ще раз і ще раз.

Другою мистецькою співацькою силою, що додав Концертові мистецько го чару, був наш відомий радіовий співак п. Я. Самотілка. Його шовковий голос бальзамом розливається по душі, що коли й не розумітися на техні ці співу, то душею можна відчути. П-і Березовська й п. Самотілка разом зійшлись і співали дует Оксани й Андрія з „Запорожця за Дунаєм". Публи ка не давала їм зійти зо сцени.

Музичні точки віртуозно виконували як завжди панни Шкляр: — Гали на, Стефанія й Ольга й панна Ст. Пановик. Автор цих стрічок на техніці музики не розуміється, то ж не може дати докладної критики виступу тих наших артисток але громи оплесків, що довго відгомоном розносились в акустичній просторій салі й почуття задоволення в душі були авторитет ним критиком виконання точок паннів Шкляр і Пановиківної. Дірігент М. Левак аж горів з радости, що зумів за короткий час вивести такий чудовий. першокласний концерт. Усі артисти крадьки споглядали на В.П. Гетьмани ча й видко було задовілля на їх лицях, коли побачили, що й на В.П. Гетьманича їх виступи поділали; мусіли поділати, бо були прекрасно, по ми стецьки виведені. Їх мистецькі талани підбадьорувала ще свідомість, що співають і грають для присутного Гетьманича України, потомка наших Ру риковичів і литовсько-руських Гедимовичів, а теперішнього українського Наслідника Гетьманського Престолу. „Двацять пять літ я вже в Канаді, а такого концерту ще не чув" — каже мені один з моїх знакомих приятелів негетьманців. Дійсно не чув — я також не чув.

А реферат! Полк. Ол. Шаповал просто заворожив публику й держав її ввесь час в піднесенім настрою. Згадав про подію тому пять літ — про на значення Гетьманом України свого сина Данила Наслідником по собі. А цього року, пригадує референт, 65 роковини уродження Гетьмана України, отже, подвійне торжество. Пропонує заспівати „Многая Літа" Гетьману Всієї України. Публика немов загіпнотизована: немов піднесена кимсь на раз, встає й з поверх 700 грудей лунає й відгомоном розливається по салі могучий спів „Многая літа". Потім те саме присутному Синові Великого Батька. Не можна було розріжнити кому щиріше співав народ. Мені вида лось, що однаково сильно обидва рази. Мені видалось, що пороховим ди мом пересяклий на полях боїв за Україну Полковник-референт не був в той час на салі; він напевно був тоді на Софійськім майдані в Києві й певно здавалось йому, що то там під його проводом народ так виспівує многоліт ствіє Гетьману України й Його лицарському Синові. Мабуть відрікся б Пол ковник не одного року свого життя, щоб діждатись тієї хвилі. Він ось тут, на сцені величавого Гетьман. Дому в Торонті, горить в екстазі, бо по бачив душу народу; почув її голос. Який же той голос був могучий супроти того маленького сичіння пйонків темних сил. Ті сили заховані від україн ського ока, їх не видко, але вони ділають.

Щиро вітала публика також предст. козаків сотн. Бобенка, коли він тан цював два рази, бо викликали, лезгінку.

Місцевий кошовий, вже господар Дому, просить В.П. Гетьманича, щоб промовив кілька слів з нагоди цього так великого українського національ ного торжества. В.П. Гетьманич підноситься й стає на підвищенні. Та гово рити не може. Довго стоїть, заки перестала саля лунати оплесками. Слова не чути, навіть від сусіда. Замовкло. В.П. Гетьманич отворив уста. Та ні, ще ні. Саля знов загула оплесками. Нарешті перестало й Син Гетьмана го ворить. На салі тиша, як у церкві. Усе слухає. Так було й за першими раз ами в листопаді в Торонті підчас витання Його українським громадян ством. Так було б і кожний раз і в будуччині. Згадав В.П. Гетьманич у сво їй промові про події в 1918 році, що Він був їх очевидцем і завізвав укра їнців, щоб зважали на важкі події, що надходять і поперед них ще, щоб знайшли спільну мову й обєднались кругом всенаціональної прадідньої Гетьманської Ідеї, що її носіями бути припало на долю гетьманців.

Національним гимном Концерт закінчено. Ще тієї самої ночі В.П. Геть манич відїхав до Америки; відїхали й амер. гості.

Загальне враження відбутих торжеств — Відчинення Дому, Спільного Свяченого й Концерту? — З приємністю константуємо думку загалу, що успіх моральний — більшого не бажати. Матеріяльний — За два дні при ходу поверх $1,000. Коли це вислід задовільний, то добре. Коли ні — та кий тільки був, не більший. Однак беручи під увагу теперішнє безробіття й малоробіття в Торонті, думаємо, що більше годі вимагати. Публика дала мабуть найбільше, що могла, що її стан дозволяв. Розуміється, беручи під увагу загал, не одиниці.

А народ присутний? — Той цілою своєю душею брав участь у всіх тор жествах. Він переживав це все разом з аранжерами, з артистами-виконав цями, з промовцями. І ділом доказував свої почування. Ті громові оплески, те громове „многая літа", що його співала захоплено й грімко ціла саля, ті відзиви захоплення й надій, що прийшлось їх чути по торжествах — дають повну підставу твердити, що Відчинення Дому й 20 роковини прого лошення в Україні Гетьманства й з тої нагоди Здвиг 1 Округа СГД випали цього року імпозантно. Більш імпозантно чим колинебудь передтим.

Пізно ще вніч аранжери й артисти в приватнім помешканні в Гетьман ськім Домі мінялись взаємно своїми заввагами й не мали охоти розходи тись, а задовілля так і променіло з їх облич.

Діло купна й Відчинення Дому закінчилось. Торжества з тої нагоди за кінчились. Тепер має зачинатися щоденна тяжка організаційна праця. Бо не вільно по побіді на лаврах спочивати, бо це рівналось би погромові. То ж до праці! — на славу Україні й на радість її Гетьманові й нам.

—0—

Ром. Вовк.

Щоб Було Ясно...

II

„Народе Український... Я твій Вождь-полк. Евген Коновалець"... Коли я прочитав це в летючці, що її розповсюджували коновальцівці в Краю, я подумав, що це дурний жарт або й провокація з боку противни ків націоналізму. Але-потім різні ва ріяції на цюж саму тему, як на ко манду, зявились і в т. зв. націона лістичній пресі.

Тоді значить не жарт і не прово кація, але плянова компанія ОУН. З якою метою не знати чи часом не з метою вишахрувати знова „доляри" від наївної української іміґрації в Америці, а може — з метою підлата ти пошарпаний авторитет ОУН в „ма сах". Але як би воно там не було, спробуймо взяти „маніхвест" „во жда" поважно.

Я дуже радий, що нарешті й Ук раїнська Нація має свого Вождя, сво го Мусоліні чи Гітлера чи, бодай, ген. Франко. Вожди не приходять з виборів їх „зроджує Нація"; вони — „вожді з ласки Божої". Вони або на полях боїв здобувають собі свої ма перемогами право вести Націю, або своїми сміливими теоріями, сво їми промовами чи пером поривають за собою Націю та ведуть її до пере моги.

До перших належить Наполеон та ген. Франко, до других — Мусоліні й Гітлер.

Придивимось до нашого „вожда". дя".

„Полковник" Евген Коновалець ві домий нам, як студент Віденського Університету, що його він не скінчив, а потім як фенрих австрійської армії. Служив у звичайнісенькій ав стрійській дивізії, не в Українських Січових стрільцях.

У світовій війні богато подвигів не зробив, а швиденько опи нився в московському полоні. Прийшла російська революція, а з нею й самостійність України. Наш ге рой знайшов собі приятелів й покро вителів серед укр. соціялістів — і ко ли почали формуватись Січові Стріль ці то була висунута його кандидату ра на їхнього командира. Чому? Я питав про це був Січових Стрільців, і дістав відповідь: тому, що орґані затори С.С. були мало знані укр. гро мадянству, особлило с-рам; тому, що вони не хотіли бути грачкою в руках „Стрілецької Ради"; й нарешті то му, що Коновалець умів інтригувати. Але сталось. „Ми були дуже молоді й дуже недосвідчені", — каже сам Коновалець у своїх „Причинках до історії української революції". Щеб нак, новоспеченому „отаманові" Ко новальцеві було тоді всього яких 25 років, стаж його військовий обме жувався знанням і досвідом австр „фенріха", а політичний — віден ськими та київськими каварнями. Лі квідацію Центр. Ради та проголо шення Гетьманства зустрінуло осу дження з боку Коновальця та його „Стр. Ради". Обурював його „метод та засоби переведення перевороту" (див. його „Причинки"... стор. 7), що одначе не перешкодило трохи зго дом йому самому й Стріл. Раді. під порядкуватись Панові Гетьманові, а трохи далі зрадити його й узяти у часть у повстанню, що його підняли соціялісти Національного Союзу на спілку з московсько-жидівськими большевиками та жидо-українською масонерією.

Але сталось. „Отаман" Коновалець на „вершку слави": він „командир осадного корпусу", воєнний началь ник Києва й фактичний командир „Єдиної реґулярної укр. воєнної ча стини".

Чи ж використав він цей момент для „національної революції" і чи оголосив себе „вождем Українського Народу", на що мав він тоді й силу й можності. Де там! „Вождь" зали шає „політику робити" „товаришам соціялістам і півкомуністам", а сам, не турбуючись громом большевиць ких гармат під Києвом, їздить по те атрах та фліртує з київськими панночками. Про це знайдете красний уступ у споминах В. Андрієвсько го... Київ, а разом і ціла Україна, за хоплена білими й червоними моска лями. Рештки Української Армії, а з ними й Січові Стрільці, відважно бються з пересилою ворога. Шукав я в споминах, питав „січовиків" про бої, що були керовані й виграні Ко новальцем, але... про такі не почув... Не почув я і про його особисту хоро брість, вміння командувати тощо. Вид ко пан „вождь" належить до числа тих людей, про яких „ані казок не кажуть, ані пісень не співають". Лю бар — „трикутник смерти". Траге дія Укр. Армії й Укр. Народу. „Ли царі" України не здаються та саму поразку обертають у перемогу. Зде сятковані тифом, майже безбройні ча стини Української Армії прориваю ся крізь ворожі лави й йдуть домів на Україну. Довго загрожують вони запіллю ворога, карають комісарів та чекістів, підривають ворожі кому нікації.

Ведуть ті частини ген. М. Омеля нович-Павленко та ген. Ю. Тютю ник... А деж „вождь"? В Любарі пі сля відходу „лицарів України" в Зи мовий похід залишаються лише „мі ністерства", урядовці, ранені та хво рі й... разом з ними наш „Вождь", Коновалець, з Січовими Стрільцями. Січові стрільці „самодемобілізувались" і, бувши заскочені „в місці по стою" приспівшими поляками, діста лись до табору інтернованих у Луць ку... Тим закінчилась воєнна „карє ра вождя", бо про дальші його спро би орґанізувати „корпус" для нена-

(Продовження на стор 5)

АКТИ І ДОКУМЕНТИ

(Подає Н. Романюк, адв. з Торонта)

В технічній мові і після правничого виразу слово „акт" означає документ з печаткою, хотяй у звичайній мові слово акт означає документ, котрим переписується земельну реальність. По англійськи акт називається „дід". Однак, щоби документ зробився актом не вистарчає печатки, а потрібно, ще і „доручення" документу другій стороні. Таке доручення може бути або дійсне або символічне.

Одною з конечних вимог до акту є, щоби було принайменше дві сторони, що роблять із собою угоду.

Є потрібним, а в багатьох случаях і конечним, щоби в документі чи акті уживати слів у приписаній законами формі; закони ухвалені чи то домініяльним чи провінціональними парляментами в деяких случаях сего вимагають. Тому, взагалі, у справах більшої ваги, сторони повинні засягнути поради свого адвоката нім зроблять між собою яку угоду, бо звичайно такі угоди, щоби їх завести на папір, вимагають правничого знання. Дуже часто сторони зроблять між собою якийсь, як вони його уважають, „документ", котрий після закону або вірно не висказує дійсної угоди, або котрий є цілком неважний. В такім случаю так зроблений „документ" дуже часто приводить обидві сторони до доштовних судових процесів.

Кождий акт мусить бути підписаний, припечатаний і „доручений". Підписування документів спілки мусить бути в імени спілки, чи вона є корпорованою чи ні, в противнім случаю особи, що підписують, в думці, що підписують для спілки, особисто відповідають, а не спілка.

Акт чи документ, хотяй звичайно обовязує без огляду на се, чи сторони його добре зрозуміли чині, всеж таки в деяких случаях може бути судом поправленим або зміненим. Одним з таких случаїв є коли обидві сторони помилково підписали одного рода документ, а в дійсности думали підписати другого рода документ. Як наприклад, сторони думали підписати мортґедж а підписали продаж. Однак така поправка судом може наступити лише тоді, як хтось інший вміжчасі не набув права під таким документом. Наприклад, як хтось помилково підписав продаж, а хтось інший, як сторони до документу, не винно і за вартість набув землю, тоді сторона, що підписала помилково не може дістати жадної полекші від суду.

Взагалі, в земельних справах треба бути дуже осторожним, які документи підписується, і коли їх доручається. У продажі землі, акт доручається лише тоді, як вже докладно перешукається що нічого не стоїть на перешкоді, хотяй документ підписується вже наперед і лишається в свого адвоката, що переводить справу. Передчасне доручення акту часто може привести сторону до великої грошевої втрати.

В деяких случаях акт чи документ, хотяй правильно підписаний, правильно запечатаний і правильно доручений можна уневажнити і усунути. Одними з таких случаїв є наприклад коли такі документи зробилось шахрайством, з невідвічальности чи то задля умового нездоровля чи задля пяного стану, чи малолітности, чи, в случаю документів підписаних корпорованою спілкою тому, що такий документ є поза обсягом діланя спілки або проти конституції спілки. Тому то часто у деяких справах зі спілками треба вперід знати, які права спілка посідає.

Як акт чи документ, що є правильно зроблений, припечатаний і доручений загубиться, в такім случаю можна в суді словами доказати його зміст. Однак муситься доказати, що такого документу не можна віднайти, та що роблено всі старання його знайти. Се саме відноситься і до документів, що зістали знищені.

(Платне оголошення)

Торонто й Околиця — Свято Отворення

УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ТОРОНТІ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 22-го ТРАВНЯ, 1938,

зо слідуючою програмою:

10 рано — Соборна Служба Божа (служать о. Владика й кількох священиків).

12 полудень — оглядини новозакупленого будинку.

1 пополудні — спільний обід у великій церковній їдальні та привіти.

7.30 вечером — величавий концерт, на якому будуть промовляти визначні промовці а в музичній части візьмуть участь сестри Шклярі, Я. Самотілка, п-і Березовська, Мих. Придаток, та церковний хор.

До участи в Святі запрошені о. Владика з Філядельфії, о. Адміністратор з Вінніпегу та оо. Слюзар з Монтреалу, Білон з Трентону, Лещишин з Сейнт Луїс, о. Берик з Форт Вілліям, та о. Запарнюк з Клівленд. Крім них запрошені також інші світські визначні гості.

Всі церковні громади та світські орґанізації, що думають брати участь, будуть ласкаві прислати своїх представників, а наперед повідомити, хто й коли приїздить. — За картками на спільний обід (що будуть служити рівночасно як памятка отворення) проситься зголошуватися наперед до заряду та Сумківців.

Інтересованим звертається увагу, що на 17 травня, 1938, (4 дні перед отворенням) починається знижка на залізницях (около цента за милю) через цілу Канаду. Всі учасники Свята повинні з тої знижки скористати.

ЗА ЗАРЯД УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ В ТОРОНТО: Т. Гуменюк, В Мошук, Мих. Деренюк, Мих. Материн, Н. Сакалюк, І. Мандзій, о. П. Галицький, парох. 404 Bathurst St., Toronto 3.

Одинокий Славянський
Кравець і Кушнір
Мужеської і Жіночої Одежі
— НА ВЕСТ ТОРОНТО —
Іван Кружель
Шиє одіж на замовлення після найновішої моди зі свіжих крайових й імпортованих матерій по дуже умірковавих цінах. Чистить і прасує. Забирає і доставляє. Довголітній досвід рушить за вдоволення.
2783 Dundas W., Toronto.
Телефон: LY 6493

Одинока в Торонті Українська Пекарня Тісточок, Паїв і Солодощів.
CORONATION PASTRY SHOP
576 Queen St. W. AD 3513
В. Ясінський — власник.

ДО СПІЛКИ
Пошукую чесного і доброго характеру спільника для відчинення ґросерні. Зголошуватись на адресу „Українського Робітника".
510 King St. W.

ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА

(Віндзор, Онт.).

Дня 10 квітня в хаті п-ва Балів відбулося „Чайне приняття" получе не з „Бонко-парті".

Смачну перекуску й чайок приготовила п-і Бала. Підчас забави переведено грошеву збірку на Гетьманський Дім у Торонті, яка принесла $5.65. Жертвували по 0.50 пп.: І. Гевусь, М. Лапка, Ф. Ґест; І. Боярчук — 0.45; п-а Чичота й п. Д. Буньо по 0.35; П. Додик — 0.30; по 25 пп.: В. Дужий, І. Скалецький, Кульба, І. Щирба, Т. Ткач і п-і Височанська; дрібними датками $1.20.

Підчас забави п-во Боярчуки чергову забаву заповіли в себе: Отже, ініціятива, що її виявила п-і Ольга Лапка, та рішення Черв. Хреста СГД переводяться в життя. Честь кому честь за це.

Присутна

ЗБІРКА ОНУФРІЯ КУЛЬЧИЦЬКОГО НА „ПИСАНКУ" „У.Р."

(Ґалт, Онт.)

Он. Кульчицький	$1.00
Петро Луцик	1.00
Йосиф Бойчук	0.50
Антін Зеліский	0.25
Разом —	$2.75

ЗБІРКА П. Д. ГАЛУЩАКА НА „ПИСАНКУ" „У.Р."

(Мидел Чорч, Ман)

Зложили пп: Д.Г. — $1.00; п-і Є. Калужняцька — 0.50; по 0.25: В. Гуцал, І. Кушнір, Н. Крижановський, І. Ткач і В. Кабло; дрібницями — 0.05; ..... разом — $2.80

ЗБІРКА НА ПРЕС. ФОНД „У.Р."

(Кіченер, Онт.)

Збірку перевів і передав п. М. Атаманюк. Жертвували наст. пп. по $1.00: І. Шевчук, Мик. Сацьків, В. Чарний, М. Атаманюк; по 0.50: Мик. Плекан, І. Нігура, М. Нацюк, В. Насічник, Анна Шпак, В. Силавник, Мих. Шпак; по 0.25: І. Пасічник, Софія Крамарчук, Ілько Мазур, М. Жовнір, Анаст. Боднар, Марія Дичук, Анна Сороцька; .... Разом — $9.75

ЗБІРКА П. М. БАЛИ

(Віндзор, Онт.)

Збірку перевів і передав п. Мик. Бала. Жертвували пп.: Мик Бала — $1.00; по 0.50: п-а А. Цебринська, І. Кульба, І. Андрушко; по 0.25: М. Фарбота, І. Госович, Вахоткевич: Разом — $3.25

ЗБІРКА П. ПЕТРА БОЙКА

(Сулукавт, Онт.)

Збірку перевів і переслав п. П. Бойко. Зложили по $1.00 пп.: П. Бойко, Мих. Сеник, Юрій Чапчук, Марія Чапчук,; по 0.50 пп.: Ст. Олеюк, І. Чапчук; ... Разом — $5.00

ЗБІРКА Ю. СТАРЕЦЬКОГО

(Гамілтон, Онт.)

Збірку перевів і переслав п. Ю. Старецький. Зложили пп.: Т. Маруеяк — 0.50; по 0.25: В. Поплавський, п-і А. Тюхтій; дрібницями — 0.15; ..... Разом — $1.15

ЗБІРКА НА СРІБНИХ ЮВИЛЕЯХ

(Гамілтон, Онт.).

1 — По $1.00: о. адм. М. Оленьчук, п-во Медецькі; по 0.50: п-і й пп.: Карпенкова, Рибіцька, Рибіцький, Пацай, Демчук, Андруник, Верига; по 0.25: Крамарова, Тимчишина, Пухальська, Кудринська, Яремова, Юркова, Чепигова, Кошульова, Мілявська, Токальський, Старецький, Поплавський, Корпило, Кошута, Тимчишин, Петрович, Ланцук; дрібницями — 0.35; Разом — $10.10

2 — По $1.00: п-во Клевчук, п-і Мурмилик; по 0.50: о. адм. М. Оленьчук, п-во Костик, п-во Мекласкі, п. С. Мурмилик, п. І. Мурмилик; по 0.25 п-і й пп.: Яремова, Медвецька, Андруникова, Адамовичева, Кравецьова, Пацай, Поплавський, Савіцький, Кошуль, Гасай, Нестрак, Тимчишин, Стись, Курдияк, Павлишин, Моцок; дрібницями — $1.30; Разом — $10.10

НА СПЛАТУ ДРУКАРНІ

Кірклend Лейк, Онт. по $1.00 пп.: І. Смик, І. Сваричевський, Т. Ґнус, М. Кміть; ..... Разом — $4.00

Щиру подяку складаємо всім тим, що не забувають за наше Видавництво „Українського Робітника". У першій мірі складаємо сердечну подяку Всеч. о. адміністраторові М. Оленьчукові, що при всякій нагоді старається помочи добрій пресі й за ню не забуває, як дійсний український патріот на ділі.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

Гамілтон, Онт. О. М. Оленьчук	$3.00
В. Тулевітрів ...	1.00
(Збірка) Ю. Старецький	1.15
Сулукавт, Онт. (збірка) Бойко	5.00
Віндзор, Онт. (збірка) М. Бала	3.25
Кіченер, Онт. (зб.) М.Атаманюк	9.75
Монтреал, Кве. Н. Несторович	2.00
Ґвелф, Онт. П.П.	0.50
Ніаґара ан да Лейк, Онт. М.Шпак	50
Мидел Чорч, Ман. Д. Галущак (збірка)	$2.80

За жертви тим що збирали й тим що складали щиро дякуємо. Хто черговий?

ІНДІЯНИ ПЕРЕСТАЛИ ВИМИРАТИ

У світі закріпилась думка, що індіянські племена в Америці вимирають. Однак відносно Канади та думка не має підстави. Відділ Індіянських Справ при домініяльнім уряді в своїм звіті подає, що тепер індіян у Канаді є 10,000 більше як у 1924 році. Отже, вимирання індіян зупинилось.

122 МИЛІ ГЛАЙДЕРОМ

Анґлієць Кристофор Никольсон поставив новий рекорд у літанні ґлайдером (літаком без мотора) перелетівши 122 миль, з східного табору ґлайдерського клюбу Кембриджського університету в Юнш коло Рюси до недалеко Плимавт. Попередний рекорд поставлений Уилсом в липні 1936 році був 110 миль.

Николсон причепив до ґлайдера вітрила й полетів за вітром зо скорістю 60 миль на годину так, що відлаль 122 миль перелетів за три години.

Спровадьте Родину з Европи

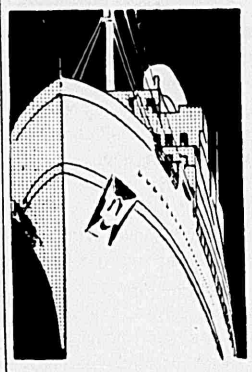

Кожного дня Канадійська Тихоокеанська Корабельна лінія помагає Ново-Канадійцям спроваджати їх родини з Европи. Ця Канадійська Тихо-океанська Корабельна Лінія переборює всякі перепони і полагоджує для вас всі потрібні справи. Дозвольте помочи Вам. Сталі відпливи з Монтреалу і Квебеку. Інформуйтеся:

TORONTO — E. F. Thompson — Canadian Pacific Building, Corner of King and Yonge Streets
NORTH BAY, ONT. — R. Y. Dauiaud — 87 Main Street West
WINNIPEG, MAN. — W. C. Casey — Corner of Main and Portage

Canadian Pacific

Вінніпеґ, Ман. 2 мая 1938

ВІД УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО БРАЦТВА СВ. ІВАНА МИЛОСТИВОГО В ВІННІПЕҐУ.

Оцим подається до відома всім українцям католикам у Канаді, що заряд Брацтва св. І. Милостивого рішив принимати нових членів до Брацтва через два місяці, травень і червень без вступного. Отож хто бажав би стати членом, має тепер добру нагоду вписатися до Брацтва св. І. Милостивого. Заряд Брацтва дає поміч бідним і хворим членам і по змозі й нечленам; такеамо відвідує хорих по лічницях і по хатах, а по смерти члена, Заряд Брацтва дає велику поміч його родині, якої то помочі тоді найбільше потрібно; виплачує посмертного стільки долярів, скільки є дійсних членів. Отже не опустіть цієї нагоди, бо ніхто не знає чиє завтра.

Бажаючих вписатися з поза Вінніпегу, просимо писати на адресу, що вдолині.

Членами можуть стати тільки українці католики від 18 до 50 року життя.

Іосафат Савка, Предсідатель, Гр. Хмара, секретар.

Ukrainian Catholic Benevolent Confraternity
of St. Johns The Almsgiver
607 Flora Ave. Winnipeg, Man.

ЩОБ БУЛО ЯСНО...

(Перенесено зі сторони 4)

виджeного їм С. Петлюри в чеських таборах говорити не варт, бо скінчили лись вони „пшиком"...

Просимо „вождя" дарувати нам, що дали ми може неповну його „воєнну біографію", але він сам може її доповнити, коли має чим...

Отже на ролю Наполеона чи, бодай, ген. Франка „вождь" Коновалець претендувати не може; подивимось, чи не має він може інших прикмет, — а саме — прикмет „вождя Нації", „вожня-політика"...

За часів свого командування СС „вождь" особливого політичного чутя не мав і держався сліпо укр. есерів, бо „це був тоді найбільш жвавий елемент" (див. Причинки стор. 6.).

Незадовго перед кінцем СС у березні 1919 р. Коновалець підписав „декларацію Січових Стрільців", у якій вони — а тим паче їхній голова, командант і „вождь" Евген Коновалець, оголошують що: І. стоять на плятформі УНР; 2. будуть підпирати Трудовий Конгрес (із комуносоціялістів?) і „з тим більшим запалом підпиратимуть радянську владу на місцях".

Отже програма цілковито соціялістична й демократична. Чи підписав її „вождь" свідомо? і як він тепер дивиться на цю декларацію?

Мені довелось балакати з людьми, що добре знали Коновальця й зустрічались з ним. Ті ствердили, що до самого 1929-30 року Коновалець був повний „політичний анальфабет" і що дуже погано розбирався в складних проблемах політичного й соціяльного життя. Пізніш трохи „обтерся", але „світлої голови" в політиці не має й досі.

Тим, мабуть, і зясовується вся до теперішня „політична лінія" Коновальця. За час еміґрації він змінив безліч „орентацій" — починаючи від Петрушевича й большевиків і кінчаючи італійським фашизмом. Правда — грала ролю ще одна солідна річ, гроші. Здобуваючи їх, „вождь" ішов на різні комбінації доти, аж не докотився до того, чим кінчають усі безідейні політичні авантурники — до аґентурної служби чужим державам, що з українською націоналістичною ідеєю нічого спільного не має і мати не може. Не буду тут наводити доказів того, щоб не викликати обвинувачення з боку „коновальцовців" у доносах, що вони залюбки роблять, коли не мають що відповідати. Наколи панам оунівцям буде бажане, то ті матеріяли приведу окремо.

Отже-яку ідеольоґію дав Укр. Нації Коновалець? Де його книги, статті, промови? Нема, бо і він самий жадної ідеольоґії не має і писати чи говорити не здібний. Він же не Мусоліні і не Гітлер...

Чи не ліпшого Вождя заслужив наш Український Нарід?

Підемо далі. Прикметою Вождя — це в першу чергу вміння підбирати й доцільно використовувати своїх співробітників. Подивимось на співробітників „вождя" Коновальця".

Докінчення буде.

НА ГЕТЬМАНСЬКИЙ ДІМ У ТОРОНТІ

(Віндзор, Онт.).

Дня 7-го травня підчас забави з нагоди христин тримісячної козачки п-ва Лашків Лідії-Дарії, що її хрестними родичами були: М. Боярчук і п. Андрушко, на заклик п-и А. Чичоти присутні зложили $15.45 на Гетьманський Дім у Торонті. Жертвували наступні: п-во Лапки — $2.50; п-во Боярчуки — $1.30; по $1.00: п-а Чичота, п. Н. Бала, п. Л. Нахвостач, п. І. Гевусь, п. Микитюк, п. Кульба, п-і Вербовецька; по 0.50 пп.: Ф. Пристанський. Г. Поворозник, П. Дуда, Ф. Ґест, І. Андрушко, п-а А. Атаманець; п. Тимчишин — 0.30; по 25 пп.: І. Косіковський, П. Додик, І. Скалецький, п. Грицьків, Дорош і один 0.10; разом — $15.45.

Усім тим, що старалися для влаштовання тої нагоди усім тим, що старалися о переведення збірки як рівнож усім жертводавцям щира подяка за жертви на українську твердиню в Торонті, а молоденькій козачці п-ва Лапків Лідії-Дарії многая й благая літа — щоб росла на потіху батькам та на славу Україні.

І. Б.

ТРЕБА ПАМЯТАТИ

— Що продавець завжди готов за хвалювати свій товар.

— Що віче, що нападає на уряд, можна влаштовувати тільки в демократії.

— Що дорога є тільки тоді дорога, коли вона веде до якоїсь цілі.

— Що нема зла, щоб де в чім не вийшло на добре.

— Що навіть маленька людина може зробити з себе великого дурня.

— Що час є непримиримий ворог фалшу.

СВІТ НЕ Є

— Досить малий для людини, що живе сама для себе.

— Досить великий для людини, що намагається втікати від своєї власної совісти.

— Здубований для успіху брехунів.

— Уилянований на те, щоб ним кермував фалш.

— Досить просторий, щоб його міг кожний розуміти.

— створений для того, щоб у нього жили самолюби-шкурники.

— Досить вигідний для людини, що намагається сама себе ошукувати.

З англійського

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА СПІЛКА
Робимо жіночі і мужеські одяги до міри і по дешевих цінах.
М. Кузьма, управитель.
531 Queen St. W. Toronto

ПОТРІБНО
Женщини до чищення салі на 3 до 4 годині кожного вечера. 25 ц. на годину.
Голоситися по 2-ій пополудні під 84 Yonge St. Toronto

Гумор — Лікар: Ви, дорога пані, є трохи слабі. Ви повинні знов вийти замуж. — Вдовичка: О, пане доктор, чи то освідчини з вашої сторони? — Доктор: Дозвольте мені, пані, вам пригадати, що лікар тільки приписує медицину, але сам її не заживає.

* * ☺ * *

Гумор — Кондуктор трамваю (до одного пана): Чи ви зайшли вчера додому без пригод? — Пан: Розуміється; а чому питаєте? — Кондуктор: Бо вчера, коли ви відступили своє місце одній дамі, то в той час було вас у возі тільки двоє.

Іван Лемківський

Несамовита Подія

(З днів УГА на Україні)

Курінь самбірської бриґади по здобутті Винниці відпочивав. Цей курінь наступав вже повні два дні, потерпів значні втрати і тепер залишено його в резерві.

Всі сотні куріня зібралися разом, бо було саме полудне, час обіду. Кожна сотня уставилася коло своєї кухні і ждала коли той обід буде нарешті готовий, бо вже два дні стрільці не мали теплої страви в устах. Обід, що правда варився кожного дня, але кухні ніяким чином не могли дігнати своїх відділів.

Нарешті обід був готовий і стрільці підходили з їдунками до кітла, де нарувала смачна зупа. Кухар третьої сотні роздавав терпеливо хохлею юшку, а десятник кидав туди ще по солідному кускові мяса. Не дивно, — курінь відібрав большевикам обоз з кільканадцятьма коровами і дві з них тогож дня зварено для куріня.

Третя сотня кватирувала в хатах передмістя Винниці; недалеко від сотні сіріли стіни великого будинку — лічниці божевільних.

Вже половина сотні дістала обід і хлопці занялися їдою. Тільки очі тих, що ждали на свою пайку, були звернені на кухаря і котел. Нараз кухар опустив великий чернак до кітла, — і сам гейби задеревілий задивився перед себе. Не ніяким чином не могло подобатися голодним стрільцям. Почулися крики:

— Ти, мой, кухар, чого став, як стовп! Давай далі!

Коли це не помогло, котрийсь зі стрільців вдарив кухаря їдункою по плечах. Але й не було без успіху. Тепер вже урвався терпець всім стрільцям і вони з криками та погрозами накинулись на кухаря. Кухар опритомнів, вказав рукою на невелику долину та відізвався:

— Дивіться хлопці! Що це таке?

Стрільці звернулися за його рукою і самі остовпіли. Забули про обід, про голод і дивувалися знерухомівши в ту сторону, куди показав кухар.

По долині гонято кількох голих мущини за рваним, кульгаючим конем і всі неперазливо кричали. Незабором зігнали коня, один голий вискочив на нього. Кінь вихопився з рук їздцеві, та гнався доріжкою просто на сотню. За конем бігом пустилася решта голих. За кілька хвилин кінь з їздцем був вже коло сотні. [illegible] Тут всі заворушилися [illegible] Геді завважили кухню, пустили з криком поміж стрільців.

Стрільці розступилися і пропустили їх поміж себе. Один з голих спинився саме біля стрільця, що смачно зїдав обід. Без слова відібрав стрільцеві їдунку і ложку та зачав їсти сам.

Той, що сидів на коні зачав верещати найнерше якісь слова, які годі було зрозуміти, а відтак крикнув по московськи:

— Рота стройся!

Цей крик був такий несамовитий та переразливий — що всі стрільці, а і четар, командант сотні, який був тут та зі стрільцями обідав, стали мов вкопані. Ніхто не рушився. А тимчасом голий горланив:

— за веру, царя і отечество! Рота стройся! Враг наступает!

Ніхто не рушився з місця, всі дивилися, гейби остовпіли на голого їздця, який зіскочив з коня, вирвав кіл із паркану і нім хтось зі стрільців міг рушитися, кіл впав на одного стрільця, який з розбитою головою повалився на землю.

Стрільці розскочилися на всі сторони. Нараз залунав крик:

— Ребята! Постоїм за царя! Ура!

Все сталося так скоро, що і четар занімів від несподіванки. Саме коло нього стояли кріси, до яких прискочив голий їздець викрикуючи дальше по московськи слова команди. Вхопив один кріс в руки і замахнувся ним над головою четара.

Та четар встиг відскочити, вихопив свій бровнінґ і стрілив у наго го напасника, якому прострілив ногу. Впав з розбитим кулею коліном на землю, та кричав дальше.

Гук вистрілу четара опритомнів стрільців, але так настрашив решту голих, яких було около 20 чоловік, що майже всі вони, кинули їду і втікли поміж хати та сади. Один з них натрапив на гурток дівчат і жінок які здалека приглядалися стрілецькому обідові. Дівчата з криками жаху розбіглися, однакож голий повалив одну на землю і зачав рвати з неї одіж. Надбігли стрільці і відірвали божевільного від дівчини, однакож встиг він одному стрільцеві впитися зубами в руку та перекусити шкіру. Поплила кров.

Ніякою силою не можна було примусити голого, щоб пустив стрільця. Зуби його вжерлися в руки жертви — яка кричала від жаху і болю. Надбіг четар, приложив бровнінґ до голови навіженого і вистрілив. Аж тепер звільнилася рука стрільця зі зубів божевільного.

Зпоміж хат роздавалися крики жаху і люди. Четар наскоро вислав кілька стеж, щоби ці виловили голих божевільних, які як згодом виявилося, вирвалися з психіятричної лічниці, бо сторожа, в часі бою за Винницю, повтікала і лишила божевільних самих. Вони вихопилися з будинку і значна частина розсипалася в околиці.

Стежі, вислані четарем, мали чимало праці з божевільними. Поодинокі вистріли стрільців свідчили, що божевільні допускалися таких жахливих вчинків, що не було іншого способу як убити навіженого. Кількох божевільних вдалося звязати і віддати до заведення.

Не обійшлося без жертв. Був один стрілець вбитий колом з паркану, а другий з перекушеним раменем. Нападена дівчина мала переломану руку чи подрапане лице, а кілька старших жінок і чоловіків було покалічених божевільними. А стрільці, вислані четарем, повернули з покалічеными головами і подертими одягами.

Ціла та несамовита подія залишилася довго в памяти стрільців третьої сотні Самбірської бригади.

РАДІ, ЩО СКИНУЛИ ЗАСЛОНИ

По цілій Альбанії сотні тисяч жінок святкували цього місяця перші роковини звільнення альбанської жінки від цілковитої залежности від чоловіка. Рік тому теперішній альбанський король Зоґ скасував припис, що магомеданські жінки мусять носити на лиці заслони. Головні борці за поставлення жінки на ступінь дійсно жінки, а не чоловічої забавки, були король і його сестри. Король сам видав багато грошей на науку молодих альбанських жінок і на їх модерне виховання.

Гумор — Капітан корабля (до нового молодого прибувшого до нього кадета маринарки): Що ж, стара історія: „а третій був найдурніший і пішов до маринарки"? — Кадет: О, ні, пане капітан; від ваших часів багато вже змінилося.

SUDBURY ONT.

East End Bakery

Випікаємо різного рода хліб і всякі інші печива — тісточка, медівники, і т. п. Наші троки кожного ранку є коло Ваших дверей, а наш розвозчик совісно Вас обслужить.

ЗАМОВЛЯЙТЕ ТЕЛЕФОНІЧНО 1559

ІВАН ОНИЩУК Властитель

193 VanHorne St. Sudbury Ont

STAR BOTTLING WORKS

252 REGENT ST. PHONE 946 SUDBURY ONT.

СПЕЦІЯЛІСТИ ВІД ПЕПСІ-КОЛА І СЕВЕН-АП

Pepsi-Cola	Orange	Pineapple	Howdy
Strawberry	Lemon	Cream Soda	Cherry
Root Beer	Ginger Ale	Raspberry	Lime Rickey
Birch Beer	Banana	Seven-Up	

Мати й дитина — Середущо-американська серна, замешкала в зоольоґічнім городі в Філядельфії, привела на світ ось таку дитинку з плямами, на втіху відвідувачам зоольоґічного городу. Мамина дитина важить всего 4 фунти.

A. NIEMI
Фотограф
"Фотограф для всіх оказій"
36 ELM ST. E.
Phone 499 Sudbury, Ont

STATION LAUNDRY
Першорядна ручна пральня, чищення одягів.
Достава до дому.
PHONE 652 —W
164 Station St. Sudbury.

EAST END GROCERY & MEAT
Маємо на складі всякі мясні вироби.
Доставляємо на замовлення.
260 Regent St. Phone 2995
Sudbury, Ont.

Лік
Найлучший на Ревматизм це R.C.R. Ціна: 50 ц.
R.Radek, Sudbury, Ont:

Спеціялізуємося в направі годинників і дорогоцінностей.
Юбілерський Склад
H. LANGLOIS
Годинники. Діяманти. Срібна посуда і шлюбні перстені для молодих людей.
94 Elm St. E. Sudbury

НОРВЕГІЗАЦІЯ НОРВЕЖЦІВ

Норвежці почались учити норвежської мови. Дотепер було там дві мові: літературна (Рікемааль) і народня (Ляндемааль), що нею говорив сільський народ. Щоб мати тільки одну норвежську мову, норвежські вчені уложили тепер нову граматику й новий правопис. На місце дотеперішніх 29 букв заведено тільки 26. Тепер норвежці мусять наново вчитися писати й читати.

С. Черкасенко.

БОГДАН ХМЕЛЬ.

ІСТОРИЧНА ПЄСА В 5 ДІЯХ

Дія друга

(Продовження)

(Товариство принишкло в задумі, тільки КРИВОНІС, діткнутий словами старого, неспокійно совається на місці, та ПЕШТА, глузливо посміхаючись, позирає на нього).

КРИВОНІС (не бажаючи піддатися, бурчить). Оце так висповідав!.. І ігумен не потрапить за тобою... Ішов би в монастир, а то...

ПЕШТА (регоче). Так і знав, Максиме, що ти це скажеш!..

КРИВОНІС (знайшовши на кім зірвати досаду). А не пішов би ти к дідчій матері, нищий чорт!.. Теж... пате й моїх п'ять...

ПЕШТА. Тю на тебе, навіжений! Чого ж ти лаєшся?

КРИВОНІС (люто). Не лізь, куди не кликано!..

ВОВГУРА. Чого ти, справді, лютуєш? Що старий правду сказав?..

КРИВОНІС (бурчить). Правду... Може тією своєю правдою він мені надалі все життя попсував.

ГАНДЖА (сміється). Ов?!..

НЕЧАЙ ДАНИЛО. Яким чином?!..

КРИВОНІС (заспокоївшись трохи, знову впадає в блазенський тон). Та як же ні!.. Я може тільки тим і жив, що марив, як мене колись упіймає князь Ярема, коли мені не вдасться його злапати... еге ж, упіймає й посадить на палю, а я запалю люльку та буду сміятись, кепкувати з нього... Ще й язика йому покажу й дулі сукатиму!.. А тепер, після Бурляєвої сповіди, що маю діяти?.. І ґрунт підо мною захитався, і я вже не знаю, жити далі, чи простісінько піти до князя Яреми в Лубні та сказати: на, їж мене собако!..

(Сміх.)

ВОВГУРА. Бідний Максим.

КРИВОНІС. Авжеж, бідний. Порадьте, братіки, що маю чинити!..

ВОВГУРА. Ну, та вже почекай трохи: ось-ось надійде Хмель, то може щось і врадимо.

ПЕШТА. А ви його чекаєте?

ВОВГУРА. А що хіба?

ПЕШТА. Тобто без нього й почати не можна?

ВОВГУРА. Таке діло.

ПЕШТА. Хм... Чи Хмель всі розуми пожив, що без нього не обійдеться? Чи між нами не знайдеться розумніших?

(Козаки обурено перезираються).

КРИВОНІС (аж схопився від несподіванки). Чули? (До Чорноти). Іване, готуй обруча!..

ПЕШТА. Що? брешу скажете?.. Може й за старшого маєте обрати його?

ВОВГУРА (з зацікавленням, глузливо вдивляється в нього, не ховаючи й здивування). Єсть той гріх...

ГАНДЖА. Та ще й одностайне!

БУРЛЯЙ (вийнявши з рота люльку, спокійно спльовує). Та ти чого власне пирскаєш, як кінь перед вовком?

ЧОРНОТА. Чи не сам у старші цілив?

ПЕШТА. Сам чи не сам, а суть люди трохи може кращі й розумніші за нього.

НЕЧАЙ ДАНИЛО. Та чим же, на твою думку, Богдан не дописав?

ПЕШТА. Хе, чим... Що то за старший буде, що то за лицар, що з якимсь шляхтичем навіть ради не міг дати?.. Той відібрав у нього не тільки всі добра, а й жінку... Замість, щоб учинити з ним розправу по лицарському, він і слини розпустив, почав позиватися. Де ж то хто бачив або чув, щоб лядський суд та за козака заступився! А він і цього навіть не дотепний був зміркувати. Тут, звісно, насміялись, а його понесло аж до Варшави, — ніби не один дідько ляхів робив, чи тут чи там. Ну,й ухопив і там, як пес обметиці. Й отакого славного лицаря ви волієте обрати керувати козацтвом?.. Такий поведе!.. (регоче).

БУРЛЯЙ (вибиває люльку об чобота, спокійно). Знаю я тебе, Пешто, давно вже, але ніколи й на думку не спадало мені, що ти таке стерво. Кху!.. (Витягає кисета й наповнює пальцями тютюн).

ПЕШТА. Чого ж стерво?.. Що правду кажу?..

КРИВОНІС. А знаєте що, панове-браття?.. Може й справді Роман Праву каже...

ПЕШТА. Щоб ти знав!

КРИВОНІС. Отже... То чому б, кажу, не обрати нам одностайне за козацького гетьмана його, Пешту Романа?..

ЧОРНОТА (обурено). А щоб я здох!

КРИВОНІС. Я голову в заставу дам, що він козацтво якслід поведе, й не тільки поведе, а й заведе... (Робить навмисне павзу).

ГОЛОСИ. Куди ж? Куди?..

КРИВОНІС. Під дурного хату.

(Загальний сміх).

ПЕШТА (оскаженівши). Ага, так?!.. То хай же чорт із вами раду радить!.. Цілуйтеся із своїм Хмельницьким, а я вам ні грач, ні помагач!.. Бувайте здорові!.. (Зникає в лісі).

(Хвилина загального мовчання).

БУРЛЯЙ (по павзі). Шанолюбний надовбень.

ВОВГУРА. Хм... добрий почин... нічого сказать... А чого це, справді, Хмеля довго нема?..

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (з Тимошем виходять з-за дерев). Йду,йду, пане-брате, — не журись! Добривечір, славне товариство!

ГОЛОСИ. Добривечір!

КРИВОНІС. Про вовка помовка... Здоров, Богдане!.. Ох, і скучив же я за тобою, довго не бачивши, як... як...

ВОВГУРА ...собака за києм.

(Сміх.)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Дякую, Максиме, — й я також. Ну та будемо сподіватися, що далі вже бачити меємося зчаста.

КРИВОНІС. Дай то, Господи!

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. А чого це пан Пешта кинувся звідси, як опечений?.. Трохи з ніг нас не звалив, наразившись у темряві... Я привітався, пізнавши, але він щось буркнув... щось ніби „чорт тобі рад"... і зник за деревами.

(Козаки сміються).

КРИВОНІС. Не ніби, а достеменно буркнув так, як тобі вчулося, бо якраз на тебе й лихом дихає.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. На мене?!.. За які провини?

КРИВОНІС. Боїться, Богдане, щоб не переняв ти в нього булави гетьманської.

БУРЛЯЙ. Жарти, дітки, жартами, та щоб справді, бува, не накоїв оцей якого шелесту, бо щось не козацьким духом тхне від нього, — сами ж бачили...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (тепер тільки впізнавши Бурляя). Бурляй?!.. Яка несподівана радість!.. (Іде до нього з одвертими обіймами. Обіймаються й чоломкаються).

БУРЛЯЙ. Несподівана?.. А ти ж що собі гадав, — що старий Бурляй в запічку сидітиме, коли ви тут ляхів приклятих товктимете, як гаспидських синів?..

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (зворушено оглядає його). Як же, батьку, ти постарів відтоді, як ув останнє бачив я тебе перед нещасливою для мене Цецорською баталією... І не пізнати!..

ДОПИСИ

Як Розумний Уряд Підвищує Боездатність Армії

(Лист із Швайцарії).

У самій середині Европи, поміж стрімкими Альпійськими горами, де зустрілися латинська середземноморська культура з північною германською, лежить Швайцарія. Більшість її громадян балакає по німецьки, західна частина Швайцарії має французьку культуру, а на півдні панує італійська мова. І всі швайцарці щиро співпрацюють на користь спільної країни, керуючися патріотизмом, а не націоналізмом. Всі вони готові боронити незалежність своєї батьківщини від чужинців.

Швайцарія бійки не шукає, але знає що коли почнеться нова европейська війна — до якої веде нездарність повоєнних політиків — паперова ґарантія нейтралітету її не допоможе. Звичайно, гори дозволяють легше перетяти шлях наїздникам, але Швайцарія має вдесятеро менше населення ніж найслабший з її сусідів, порівнюючи з якими вона є невеликою країною. Одиноке, що її убереже поміж воюючими, це коли чужинцям буде легше атакувати здавна укріплений кордон ворога, чим намагатися пройти йому в запілля через нейтральну Швайцарію.

Які ж міри вживає уряд, щоб піднести якнайбільше бойову вартість оборонців Швайцарії? По-за засобами технічними — укріпленням військових проходів між горами, підготовки усього щоб в разі потреби можна було рантом поруйнувати вздовж кордонів мости, попсувати дороги то-що — значно збільшено вишкіл вояків та мають передати владу ґенералові.

Швайцарська армія орґанізована, як відомо, на підвалинах народньої міліції, що нагадує наше Вільне Козацтво, з тою ріжницею, що військова повинність є обовязкова і загальна; але країна не має жадних постійних, навіть технічних частин. Чого тільки не писалося в 1917-1918 роках по українських часописах проти „мілітаризму" й фахових військових, і звичайно, згадувано про перевагу міліції на швайцарський зразок. Проте, як тільки накреслилася дійсна небезпека, швайцарський уряд рахує їснуючу міліцію невистарчаючою, шукав, як-би зменшити перевагу, яку може мати постійна армія можливого ворога. Для того значно збільшено час вишколу й ужиті заходи прикрити кордони постійним військом, яке має забезпечити країні нормальну мобілізацію міліції.

В старі часи швайцарською армією командував ґенерал. Усі чули імя ґенерала Дюфура, який заклав червоний хрест, що зробив війну далеко людянішою. Але тепер слово „ґенерал" є надто „недемократичне" й у Швайцарії дівізіями керують полковники... Хто забув як, тому двадцять років, большевики з властивою їм безсоромністю розповсюжували чутки нібн в Українськім Міністерстві — Ґенеральнім Секретаріяті — „самі ґенерали"! Щоби від них не відстати — а може й допомогти їм — наші соціялісти запевняли нарід, що „царський ґенерал" є щось дуже лихе...

Відомо, марксистам ходить о те, щоб зруйнувати армію, й для того намагаються вони підірвати довіря до старшини. А щоб не розбивати увагу юрби, нацьковують вони її лише на певну невеличку катеґорію „ворогів народу". Найвищі старшини, найдосвідченіші керівники і, здебільше, найкращі орґанізатори війська звуться звичайно ґенерали. Проти них і скерували ненависть людности інтернаціоналісти — за допомогою дурних пацифістів, які не добачають що їх сьогоднишні спільники готують найгіршу війну, громадянську! Отже, в численних колах саме слово „ґенерал" вже не оточене пошаною, але осміяне і зогиджене. Большевики, відроджуючи в Р.К.К.А. (рабоче-крестьянской красной армії) усі „старорежимні" чини, не насмілилися назвати ґенералами „комдівів" (комендантів дивізій) та „комкорів" (комендантів корпусів)!

Зрозуміло, що ліві швайцарські партії, — які не дивлячися на свій марксівський матеріялізм чудово відчувають вартість слів — завзято перешкожають назвати ґенералом вищого вождя усієї швайцарської армії. Та дарма! Нарід, що хоче усіма силами оборонити свою країну, матиме досить мужности закинути соціялістам брехню!

Шкода що в Україні, двадцять років тому, вороги „мілітаризму" та „ґенералів" не знайшли належного відпору... Тоді були б ми залишилися господарями своїх земель!.. Але нема чого нарікати на минуле. Краще використати його науку невблаганого життя й приречімо на майбутнє не підпускати соціялістів ріжної шерсти до української влади й на „гарматній постріл"!

П. Ковалів.

ДЕНЬ МАТЕРІ

(Гамілтон, Онт.)

Жертвенна Українська Мати, яка сама офірує себе для продовжування українського роду, на рідних землях сонячної України, та зокрема — на еміґрації...

Мати яка дбайливо виховує молодих нащадків козацького роду — старaючись вщепити їм найбільшу любов до свого безталанного народу.

Та многотерплива й любляча Українська Мати і в м. Гамілтоні небула забута в свій день 8 травня.

Тут в честь Матері, її кращі діти, влаштували Концерт в салі греко-католицької церкви св. Духа, з відповідною промовою на такий урочистий день.

Того ж вечера в салі Т-ва „Просвіти", заслужений вояк і громадський діяч п. ґенерал Володимир Сікевич, виголошував відчит п.т. „світові події і Україна", де відповідно висвітлив геройчну боротьбу Матері України з лютими напасниками...

Наймолодша міська філія УНО, теж по свойому причинилась до вшанования Дня Української Матері і... в сатиристичний спосіб виставила „Свекруху", (кумедію) в своїм маленькім приміщенні...

Та, наша Українська Мати, в своїй терпеливости — лагідна.

Вона прощає всі прогріхи своїх дітей невдячних...

То ж простить і збиточній „Свекрусі", яка вмісто запашних квіток, обдарувала Українську Матір недотепною сатирою...

В. Туливітрів.

ДВА СРІБНІ ЮВИЛЕЇ В РОДИНАХ ДВОХ ВИЗНАЧНІЙШИХ ПАРОХІЯН В ГАМІЛТОНІ

У вівторок, 10 травня, в гостиннім домі п-ва Кошутів зібралося поважне число українських громадян, щоб зладити несподіванку панству Медецьким з нагоди 25-ліття їх шлюбу. Вони є діяльними членами місцевої української греко-катол. церкви і тішаться загальною пошаною. Від присутних гостей вручене ювилятам кілька цінних дарунків. У відповідь на промови, пані Медецька сказала коротку але дуже відповідну промову.

На заклик о. М. Оленьчука зложили жертви на парохіяльну бібліотеку і добру пресу.

У четвер цього самого тижня в парохіяльній салі відбулося таке саме торжество для паньства Мурмилик також з нагоди 25-ліття їх шлюбу. Паньство Мурмилик тихі але щирі парохіяни. На цей їх ювилей зійшлося дуже велике число приятелів. По промовах і доручению гарних дарунків від дітей, до п-ва Мурмилик і присутних гостей промовив о. М. Оленьчук і завізвав до збірки на парохіяльну бібліотеку і добру пресу.

З обидвох збірок разом — $20.20. З того на парох. бібліотеку $14 — а для „У. Вістей" $3.00 і для „У. Робітника" $3.00; решта на оплату почтову.

Слава і честь всім!

Присутний.

(Список на стор. 5 — Ред. „У.Р.")

ДУХОВНИЙ КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ В АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКІЙ ЦЕРКВІ В ВІНДЗОРІ, ОНТ.

Щоб запізнати чужинців з красою нашого обряду і церковного співу та причинитись до піднесення слави українців католиків, хор церкви П. Д. Марії з Гамтрамку Міш., під знаменитою управою п. Льва Пахвоста на запрошення о. д-ра Редкевича, влаштував в неділю вечером дня 15 мая. Духовний Концерт, у величавій старинній латинській церкві „П.Д. Марії над Озером", де парохом є Монсіньор Льорандо.

Концерт під назвою „Година П.Д. Марії" обнимав травневе Богослужения, суплікацію, і кілька творів музичних. Відправляв о. Д-р А. Редкевич, парох укр. кат. церкви в Віндзорі. Між прибувшими було пять чужинців священиків, 25 сестер і поважне число французів і англійців, до котрих о. Д-р Редкевич виголосив дві промові по французьки й по англійськи, про наш обряд.

Хор вивязався знаменито й здобув собі признания й подив всіх присутних. Вражіння Богослужения цілого було велике, бо се перший раз не лише в Віндзорі, але й у Канаді, латиники виділи й чули красу його. Коли згадаємо, що в деяких латинських церквах у Канаді пароxи нехотіли позволити нашим священикам на жадну відправу, бо вважали наш обряд за щось некатолицького інакшого від латинського, то зрозуміємо велику силу таких виступів для нашої Церкви й для нашого народу в Канаді. Але такі виступи мусять бути старанно підготовані.

Складаємо щиру подяку п. Л. Нахвостачеві і пп. хористам за їх ласкавий труд і бажаємо щиро всяких успіхів на сій області, на котрій вони вже много зробили для Церкви нашої і народу, так через радіо як і по многих чужинецьких концертах. Гамтрамк повинен бути дуже гордий що має такого молодого енерґійного діріґента. — честь Вам і подяка.

о. Д-р А. Редкевич

Phone: ELgin 6515
Др. І. Вахна
Дентист.
386 Bathurst St.
Toronto Ont.

Д-р. С. СУКМАНОВСЬКИЙ
Лікар, Хірург і Акушер
Урядові години:
1—3 і 7—9 пополудні
228 ROYCE AVE.
LL. 1503 Toronto

Д-р М. БУРЯК
Лікар, Акушер і Оператор
Скінчив операційний курс на горло, вуха й ніс.
386 BATHURST ST.
Phone ADelaide 4688
Toronto Ont.

Антін Бойко
Registered Masseur under Drugless Practitioners Act of Ontario
Одинокий у Торонті Українець Спеціяліст-Масажист. Вилічує за давнені недуги як параліж, ревматизм, біль крижний і т.п. при помочі купелі і електрики.
Багато признань від клієнтів.
377 Spadina Ave., Toronto, Ont.
AD. 0991.

ПІДПИРАЙТЕ НАШИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ! ВОНИ ВАРТІ ТОГО.

Д-р. ВАСИЛЬ ЯРЕМІЙ
M. D. C. M. L. M. C. C.
Урядові години:
1.30 - 3.30 6.30 - 8.30
Шпитальний лікар. Спеціялізується в операціях і жіночих недугах.
EL 5050
314 Bathurst St.
Toronto Ont.

О. М. ДАНКОВИЧ
Адвокат і Нотар
Заступає в справах карних цивільних і розводових.
Полагоджує справи маєткові і старокраєві.
JOSEPH M. DUNCAN
Room 603 Temple Bldg.
Bay & Richmond Sts.
Toronto Ont.
Res. ME.3262; Office AD.9323

Н. РОМАНЮК
Адвокат, Повновласник і Нотар.
Заступає в справах карних і цивільних, так судових як і позасудових. Полагоджує справи розводові, маєткові і старокраєві.
Канцелярія:
503 Temple Bldg.
(cor. Richmond & Bay)
Toronto Ont.
Телеф. канц. EL. 2585
Телеф. помешк. LO. 8113

І. ГРУДЕФ
Адвокат, Повновласник і Нотар
Полагоджує справи розводові, еміґраційні, карні, цивільні та всі справи старокраєві.
JOHN GRUDEFF, B. A.
Room 501 Federal Building,
85 Richmond St. W.
Office Tel. EL 9530
Toronto Ont.

JOHN YATCHEW
АДВОКАТ — ПОВНОВЛАСНИК — НОТАР
Член Палат Адвокатських, Провінції Онтаріо та Манітоби. Доктор Юридичних Наук Мішіґанського Університету Зл. Дер. Амер. Перепроваджує справи карні, цивільні і старокраєві. Спеціяльну увагу звертає на справи кримінальні, розводові, відшкодовання та іміґраційні.
909 GUARANTY TRUST BUILDING
Windsor, Ontario, Canada. Tel. 3—5300
При американській границі, проти міста Дітройт.

БУРЛЯЙ (зворушено сміється). Оце утяв!.. Ще б пак не підтоптався... Та це ж було... Стривай... дай Бог намятать... літ із тридцять, либонь, тому?.. Авже ж... А ти думаєш, що сам такий і зостався?.. Ні,голубе, — бачу, що й тебе доля добре пошарпала за ці часи: немало й у тебе срібного волоса і в усах і на голові, та й пругів глибоких чимало впорав час на чолі.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. О, так, не мало довелося пережити за ці часи...

БУРЛЯЙ. А це ж що за молодець із тобою?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. А це мій син, і джура, батьку — моя надія й радість... Тимоше! вклонись і привітай славного старого лицаря, як батька. Не раз тобі про нього оповідав...

ТИМІШ (здіймає шапку й нузенько вклоняється). Щиро кланяюсь і вітаю. (Цілує старого в руку).

БУРЛЯЙ (цілує його в голову). Звичайний, гарний козак... Рости здоров, на славу лицарству!.. (До Хмельницького). Одинчик?..

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Ще маю одного та дві доньці... (Одвернувшись, глухо). Третього... Чаплинський скатував... Михайла...

БУРЛЯЙ (скрикнувши з жахом). Малого?!.. (Здіймає очі горі). Прийми Господи, в царство твоє святе мученика-отрока Михайла...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (стрепенувшись). Спасибі, старий друзяко!.. Може вже почнемо раду?..

ГОЛОСИ. Коли починати, то й почнемо...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Ніхто нам не перешкодить: перш, ніж їхати сюди, я побував у Чигирині подивитись, що там робиться. У старости якраз урочистий бенкет та ще й з подвійної нагоди: справляє народини й вітає гостя — комисара Шемберґа. Всі п'яні, як ніч, а челядь і кохаки теж понапивались так, що де хто впав, там і упокоївся. Не до нас старості ясновельможному.

КРИВОНІС. От де життя кому!.. Шкода, що мене не кликано: не бачить би вам мене сьогодні...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (посміхнувшись). А про те? на всяк випадок і на той, якщо Пешті заманеться накоїти шелесту, впади, Тимоше, на коня й стань та пильнуй на дорозі від Чигирина сюди: скоро щось постережеш непевне — скачи чимдуж сюди. Розумієш, сину?

ТИМІШ (врадувано). Розумію тату.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. А Петрові скажи, хай мене чекає з кіньми. Ну, борзій! (Махає рукою.)

ТИМІШ. Слухаю тату!.. (Зробивши загальний всім уклін, зникає в лісі).

ВОВГУРА. Не бійся за малого, Богдане?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (посміхнувшись). Нічого, — хай привчається.

БУРЛЯЙ. Лесько, далебі... (До Кривоноса). Оцей, Максиме, з тих, що з смерти не сміється. Дивись і вчись.

КРИВОНІС. Мовчи, старий, — сам бачу.

БУРЛЯЙ. От і гаразд.

КРИВОНІС. Ну, та й обачний ти Богдане! — все передбачаєш... І де ти такий вирискався?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. (посміхнувшись). Лихо навчило, Максиме.

КРИВОНІС. Всіх воно нас учило, та не всіх навчило. Виходить, лихо лихом, а голова головою...

ЧОРНОТА (нетерпляче). Та буде тобі, Кривоносе, теревенити: час не стоїть, щоб я здох!..

КРИВОНІС. І це розумне слово!.. Десь чимало цікавого розкаже нам мудрий Хмель.

ВОВГУРА (сердито). Та заший уже губу врешті, чортове натякало!

КРИВОНІС. А я що ж кажу!

(Сміх.)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ виходить на середину). Панове-браття, славне лицарство! До вас, а через вас і до всього народу українського моє козацьке слово.

ГОЛОСИ. — Кажи, Богдане!.. — Кажи, пане Хмельницький!.. Слухаємо...

(Ті, що сиділи й лежали, встають і тісним півколом оточують промовця.)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Відомо вам, що я нещодавно вернувся з Варшави, де перед соймом і королем розповів докладно й одверто про те, що діється на нашій Україні, про кривди всі, що чинять козацтву, посполитим і вірі нашій старогрецькій маґнати і ксьондзи ляські. Розповів одверто й щиро, долучив усе те на письмі, маючи в Бозі й короні надію, що правда й справедливість ще живі на світі. Зо мною свідки тут (махає рукою, вказуючи на декого з козаків), що не потаїв нічого я, а сказав усе, як би й кожен з вас учинив. Але...

Нема правди в Речіпосполитій!
Великий сойм — це не народня воля.
Не збірний розум тих мужів державних,
Поставлених творить закон і правду,
Давати лад державі і карать
Усіх руїнників того ладу,—
Такого сойму я не бачив там!
Не в сойм поважний — в пекло я попав,
У збір чортів у кунтушах контових
Та у сутанах чорних із єдвабу,
Навбач таких смирених, в серці ж — зміїв...
Я говорив до них сльозами й кров'ю,
Всі наші кривди їм до ніг стелив,
Просив, благав, погрожував страшним
Козацьким гнівом, помстою... Дарма!
На все оте почув од сойму я
Зневажливий, глумливий реґіт, кпини.
Я ремствував на Господа в ту мить:
Чому Самсоном не вродив мене,
Щоб рухом дужих рук і стелю й стіни
На голови бундючні повалить!
Я ремствував і скреготав зубами
З образи, і з безсилля почував
Себе не посланцем почесним, гордим
Своєю повновагою, а псом
Червивим і прибитим...

(Уриває й якусь хвилю мовчить від хвилювання. Тиша. Схвильовані слухачі тільки стоять, понурі, як ніч тісніш стискають держаки шабель.)

Не за себе
Душа моя стогнала від образ,
Рука ж до шаблі рвалась мимохіть, —
Я знав, я бачив, серцем всім відчув,
Що панство те, ксьондзи і єзуїти
Знущаються в моїй особі гидко
З усього, що для нас святе: і з віри
Святої нашої, з всього народу,
І з усієї України, й мають
За гірше нас, ніж за ніщо, бо хто ж
Сміятися з нічого буде!..

(Знов од хвилювання вриває.)

Продовження буде.

ДОПИСИ

Як Розумний Уряд Підвищує Боездатність Армії

(Лист із Швайцарії).

У самій середині Европи, поміж стрімкими Альпійськими горами, де зустрілися латинська середземноморська культура з північною ґерманською, лежить Швайцарія. Більшість її громадян балакає по німецьки, західна частина Швайцарії має французьку культуру, а на півдні панує італійська мова. І всі швайцарці щиро співпрацюють на користь спільної країни, керуючися патріотизмом, а не націоналізмом. Всі вони готові боронити незалежність своєї батьківщини від чужинців.

Швайцарія бійки не шукає, але знає що коли почнеться нова европейська війна — до якої веде нездарність повоєнних політиків — паперова ґарантія нейтралітету її не допоможе. Звичайно, гори дозволяють легше перетяти шлях наїздникам, але Швайцарія має вдесятеро менше населення ніж найслабший з її сусідів, порівнюючи з якими вона є невеликою країною. Одиноке, що її убереже поміж воюючими, це коли чужинцям буде легше атакувати здавна укріплений кордон ворога, чим намагатися пройти йому в запілля через нейтральну Швайцарію.

Які ж міри вживає уряд, щоб піднести якнайбільше бойову вартість оборонців Швайцарії? По-за засобами технічними — укріпленням військових проходів між горами, підготовки усього щоб в разі потреби можна було рантом поруйнувати вздовж кордонів мости, попсувати дороги то-що — значно збільшено вишкіл вояків та мають передати владу ґенералові.

Швайцарська армія орґанізована, як відомо, на підвалинах народньої міліції, що нагадує наше Вільне Козацтво, з тою ріжницею, що військова повинність є обовязкова і загальна; але країна не має жадних постійних, навіть технічних частин. Чого тільки не писалося в 1917-1918 роках по українських часописах проти „мілітаризму" й фахових військових, і звичайно, згадувано про перевагу міліції на швайцарський зразок. Проте, як тільки накреслилася дійсна небезпека, швайцарський уряд рахує їснуючу міліцію невистарчаючою, шукав, як-би зменшити перевагу, яку може мати постійна армія можливого ворога. Для того значно збільшено час вишколу й ужиті заходи прикрити кордони постійним військом, яке має забезпечити країні нормальну мобілізацію міліції.

В старі часи швайцарською армією командував ґенерал. Усі чули імя ґенерала Дюфура, який заклав червоний хрест, що зробив війну далеко людянішою. Але тепер слово „ґенерал" є надто „недемократичне" й у Швайцарії дивізіями керують полковники... Хто забув як, тому двадцять років, большевики з властивою їм безсоромністю розповсюжували чутки ніби в Українськім Міністерстві — Ґенеральнім Секретаріяті — „самі ґенерали"! Щоби від них не відстати — а може й допомогти їм — наші соціялісти запевняли нарід, що „царський ґенерал" є щось дуже лихе...

Відомо, марксистам ходить о те, щоб зруйнувати армію, й для того намагаються вони підірвати довіря до старшини. А щоб не розбивати увагу юрби, нацьковують вони її лише на певну невеличку катеґорію „ворогів народу". Найвищі старшини, найдосвідченіші керівники і, здебільше, найкращі орґанізатори війська звуться звичайно ґенерали. Проти них і скерували ненависть людности інтернаціоналісти — за допомогою дурних пацифістів, які не добачають що їх сьогоднішні спільники готують найгіршу війну, громадянську! Отже, в численних колах саме слово „ґенерал" вже не оточене пошаною, але осміяне і зогиджене. Большевики, відроджуючи в Р.К.К.А. (рабоче-крестянской красной армії) усі „старорежимні" чини, не насмілилися назвати ґенералами „комдівів" (комендантів дивізій) та „комкорів" (комендантів корпусів)!

Зрозуміло, що ліві швайцарські партії, — які не дивлячися на свій марксівський матеріялізм чудово відчувають вартість слів — завзято перешкожають назвати ґенералом вищого вождя усієї швайцарської армії. Та дарма! Нарід, що хоче усіма силами оборонити свою країну, матиме досить мужности закинути соціялістам брехню!

Шкода що в Україні, двадцять років тому, вороги „мілітаризму" та „ґенералів" не знайшли належного відпору... Тоді були б ми залишилися господарями своїх земель!.. Але нема чого нарікати на минуле. Краще використати його науку невблаганого життя й приречімо на майбутнє не підпускати соціялістів ріжної шерсти до української влади й на „гарматній постріл"!

П. Ковалів.

ДЕНЬ МАТЕРІ

(Гамілтон, Онт.)

Жертвенна Українська Мати, яка сама офірує себе для продовжування українського роду, на рідних землях сонячної України, та зокрема — на еміґрації...

Мати яка дбайливо виховує молодих нащадків козацького роду — стараючись вщепити їм найбільшу любов до свого безталанного народу.

Та многотерпелива й любляча Українська Мати і в м. Гамілтоні небула забута в свій день 8 травня.

Тут в честь Матері, її кращі діти, влаштували Концерт в салі греко-католицької церкви св. Духа, з відповідною промовою на такий урочистий день.

Того ж вечера в салі Т-ва „Просвіти", заслужений вояк і громадський діяч п. ґенерал Володимир Сікевич, виголошував відчит н.т. „світові події і Україна", де відповідно висвітлив геройчну боротьбу Матері України з лютими напасниками...

Наймолодша міська філія УНО, теж по своюму причинилась до вшановання Дня Української Матері і... в сатиристичний спосіб виставила „Свекруху", (кумедію) в своїм маленькім приміщенні...

Та, наша Українська Мати, в своїй терпеливости — лагідна.

Вона прощає всі прогріхи своїх дітей невдячних...

То ж простить і збиточній „Свекрусі", яка вмісто запашних квіток, обдарувала Українську Матір недотепною сатирою...

В. Туливітрів.

ДВА СРІБНІ ЮВИЛЕЇ В РОДИНАХ ДВОХ ВИЗНАЧНІЙШИХ ПАРОХІЯН В ГАМІЛТОНІ

У вівторок, 10 травня, в гостинній домі п-ва Коцутів зібралося поважне число українських громадян, щоб зладити несподіванку панству Медецьким з нагоди 25-ліття їх шлюбу. Вони є діяльними членами місцевої української греко-катол. церкви і тішаться загальною пошаною. Від присутних гостей вручене ювилятам кілька цінних дарунків. У відповідь на промови, пані Медецька сказала коротку але дуже відповідну промову.

На заклик о. М. Оленьчука зложили жертви на парохіяльну бібліотеку і добру пресу.

У четвер цього самого тижня в парохіяльній салі вдбулося таке саме торжество для панства Мурмилик також з нагоди 25-ліття їх шлюбу. Панство Мурмилик тихі але щирі парохіяни. На цей їх ювилей зійшлося дуже велике число приятелів. По промовах і доручению гарних дарунків від дітей, до п-ва Мурмилик і присутних гостей промовив о. М. Оленьчук і завізвав до збірки на парохіяльну бібліотеку і добру пресу.

З обидвох збірок разом — $20.20. З того на парох. бібліотеку $14 — а для „У. Вістей" $3.00 і для „У. Робітника" $3.00; решта на оплату почтову.

Слава і честь всім!

Присутний.

(Список на стор. 5 — Ред. „У.Р.")

ДУХОВНИЙ КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ В АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКІЙ ЦЕРКВІ В ВІНДЗОРІ, ОНТ.

Щоб запізнати чужинців з красою нашого обряду і церковного співу та причинитись до піднесення слави українців католиків, хор церкви П. Д. Марії з Гамтрамку Міш., під знаменитою управою п. Льва Пахвоста на запрошення о. д-ра Редкевича, влаштував в неділю вечером дня 15 мая. Духовний Концерт, у величавій старинній латинській церкві „П.Д. Марії над Озером", де парохом є Монсініор Льорандо.

Концерт під назвою „Година П.Д. Марії" обнимав травневе Богослужения, суплікацію, і кілька творів музичних. Відправляв о. Д-р А. Редкевич, парох укр. кат. церкви в Віндзорі. Між прибувшими було пять чужинців священиків, 25 сестер і поважне число французів і анґлійців, до котрих о. Д-р Редкевич виголосив дві промові по французьки й по анґлійськи, про наш обряд.

Хор вивязався знаменито й здобув собі признання й подив всіх присутних. Вражіння Богослужения цілого було велике, бо се перший раз не лише в Віндзорі, але й у Канаді, латиники виділи й чули красу його. Коли згадаємо, що в деяких латиньских церквах у Канаді пароxи нехотіли позволити нашим священикам на жадну відправу, бо вважали наш обряд за щось некатолицького іншого від латинського, то зрозуміємо велику силу таких виступів для нашої Церкви й для нашого народу в Канаді. Але такі виступи мусять бути старанно підготовані.

Складаємо щиру подяку п. Л. Нахвостачеві і пп. хористам за їх ласкавий труд і бажаємо щиро всяких успіхів на сій области, на котрій вони вже много зробили для Церкви нашої і народу, так через радіо як і по многих чужинецьких концертах. Гамтрамк повинен бути дуже гордий що має такого молодого енерґійного діріґента. — честь Вам і подяка.

о. Д-р А. Редкевич

ПІДПИРАЙТЕ НАШИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ! ВОНИ ВАРТІ ТОГО.

Д-р. ВАСИЛЬ ЯРЕМІЙ
M. D. C. M. L. M. C. C.
Урядові години:
1.30 - 3.30 6.30 - 8.30
Шпитальний лікар. Спеціялізується в операціях і жіночих недугах.
EL 5050
314 Bathurst St.
Toronto Ont.

Phone: ELgin 6515
Др. І. Вахна
Дентист.
386 Bathurst St.
Toronto Ont.

О. М. ДАНКОВИЧ
Адвокат і Нотар
Заступає в справах карних цивільних і розводових. Полагоджує справи маєткові і старокраєві.
JOSEPH M. DUNCAN
Room 603 Temple Bldg.
Bay & Richmond Sts.
Toronto Ont.
Res, ME.3262; Office AD.9323

Д-р. С. СУКМАНОВСЬКИЙ
Лікар, Хірург і Акушер
Урядові години:
1—3 і 7—9 пополудні
228 ROYCE AVE.
LL. 1503 Toronto

Н. РОМАНЮК
Адвокат, Повновласник і Нотар.
Заступає в справах карних і цивільних, так судових як і позасудових. Полагоджує справи розводові, маєткові і старокраєві.
Канцелярія:
503 Temple Bldg.
(cor. Richmond & Bay)
Toronto Ont.
Телеф. канц. EL. 2585
Телеф. помешк. LO. 8113

Д-р М. БУРЯК
Лікар, Акушер і Оператор
Скінчив операційний курс на горло, вуха й ніс.
386 BATHURST ST.
Phone ADelaide 4688
Toronto Ont.

Антін Бойко
Registered Masseur under Drugless Practitioners Act of Ontario
Одинокий у Торонті Українець Спеціяліст-Масажист. Вилічує давнені недуги як параліж, ревматизм, біль крижий і т.п. при помочі купелі і електрики.
Багато признань від клієнтів.
377 Spadina Ave., Toronto, Ont.
AD. 0991.

І. ГРУДЕФ
Адвокат, Повновласник і Нотар
Полагоджує справи розводові, еміґраційні, карні, цивільні та всі справи старокраєві.
JOHN GRUDEFF, B. A.
Room 501 Federal Building,
85 Richmond St. W.
Office Tel. EL 9530
Toronto Ont.

JOHN YATCHEW
АДВОКАТ — ПОВНОВЛАСНИК — НОТАР
Член Палат Адвокатських, Провінцій Онтаріо та Манітоби. Доктор Юридичних Наук Мішіґанського Університету Зл. Дер. Амер. Перепроваджує справи карні, цивільні і старокраєві. Спеціяльну увагу звертає на справи кримінальні, розводові, відшкодовання та іміґраційні.
909 GUARANTY TRUST BUILDING
Windsor, Ontario, Canada. Tel. 3—5300
При американській границі, проти міста Дітройт.

БУРЛЯЙ (зворушено сміється). Оце утяв!.. Ще б пак не підтоптався... Та це ж було... Стривай... дай Бог памятать... літ із тридцять, либонь, тому?.. Авже ж... А ти думаєш, що сам такий і зостався?.. Ні, голубе, — бачу, що й тебе доля добре пошарпала за ці часи: немало й у тебе срібного волоса і в усах і на голові, та й пругів глибоких чимало вкорав час на чолі.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. О, так, не мало довелося пережити за ці часи...

БУРЛЯЙ. А це ж що за молодець із тобою?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. А це мій син, і джура, батьку — моя надія й радість... Тимоше! вклонись і привітай славного старого лицаря, як батька. Не раз тобі про нього оповідав...

ТИМІШ (здіймає шапку й низенько вклоняється). Щиро кланяюсь і вітаю. (Цілує старого в руку).

БУРЛЯЙ (цілує його в голову). Звичайний, гарний козак... Рости здоров, на славу лицарству!.. (До Хмельницького). Одинчик?..

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Ще маю одного та дві доньці... (Одвернувшись, глухо). Третього... Чаплинський скатував... Михайла...

БУРЛЯЙ (скрикнувши з жахом). Малого?!.. (Здіймає очі горі). Прийми Господи, в царство твоє святе мученика-отрока Михайла...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (стрепенувшись). Спасибі, старий друзяко!.. Може вже почнемо раду?..

ГОЛОСИ. Коли починати, то й почнемо...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Ніхто нам не перешкодить: перш, ніж їхати сюди, я побував у Чигирині подивитись, що там робиться. У старости якраз урочистий бенкет та ще й з подвійної нагоди: справляє народини й вітає гостя — комисара Шемберґа. Всі п'яні, як ніч, а челядь і кохаки теж понапивались так, що де хто впав, там і упокоївся. Не до нас старості ясновельможному.

КРИВОНІС. От де життя кому!.. Шкода, що мене не кликано: не бачить би вам мене сьогодні...

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (посміхнувшись). А про те? на всяк випадок і на той, якщо Пешті заманеться накоїти шелесту, впади, Тимоше, на коня й стань та пильнуй на дорозі від Чигирина сюди: скоро щось постережеш непевне — скачи чимдуж сюди. Розумієш, сину?

ТИМІШ (врадувано). Розумію тату.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. А Петрові скажи, хай мене чекає з кіньми. Ну, боржій! (Махає рукою.)

ТИМІШ. Слухаю тату!.. (Зробивши загальний всім уклін, зникає в лісі).

ВОВГУРА. Не бійся за малого, Богдане?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (посміхнувшись). Нічого, — хай привчається.

БУРЛЯЙ. Леsimilar, далебі... (До Кривоноса). Оцей, Максиме, з тих, що з смерти не сміється. Дивись і вчись.

КРИВОНІС. Мовчи, старий, — сам бачу.

БУРЛЯЙ. От і гаразд.

КРИВОНІС. Ну, та й обачний ти Богдане! — все передбачаєш... І де ти такий вприскався?

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. (посміхнувшись). Лихо навчило, Максиме.

КРИВОНІС. Всіх воно нас учило, та не всіх навчило. Виходить, лихо лихом, а голова головою...

ЧОРНОТА (нетерпляче). Та буде тобі, Кривоносе, теревенити: час не стоїть, щоб я здох!..

КРИВОНІС. І це розумне слово!.. Десь чимало цікавого розкаже нам мудрий Хмель.

ВОВГУРА (сердито). Та заший уже губу врешті, чортове натякало!

КРИВОНІС. А я що ж кажу!

(Сміх.)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ виходить на середину). Панове-браття, славне лицарство! До вас, а через вас і до всего народу українського моє козацьке слово.

ГОЛОСИ. — Кажи, Богдане!.. — Кажи, пане Хмельницький!.. Слухаємо...

(Ті, що сиділи й лежали, встають і тісним півколом оточують промовця.)

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. Відомо вам, що я нещодавно вернувся з Варшави, де перед соймом і королем розповів докладно й одверто про те, що діється на нашій Україні, про кривди всі, що чинять козацтву, посполитим і вірі нашій старогрецькій маґнати і ксьондзи ляські. Розповів одверто й щиро, долучив усе те на письмі, маючи в Бозі й королі надію, що правда й справедливість ще живі на світі. Зо мною свідки тут (махає рукою, вказуючи на декого з козаків), що не потаїв нічого я, а сказав усе, як би й кожен з вас учинив. Але...

Нема правди в Речіпосполитій!
Великий сойм — це не народня воля.
Не збірний розум тих мужів державних.
Поставлених творить закон і правду,
Давати лад державі і карать
Усіх руїнників того ладу,—
Такого сойму я не бачив там!
Не в сойм поважний — в пекло я попав,
У збір чортів у кунтушах контових
Та у сутанах чорних із сдвабу,
Навбач таких смирених, в серці ж — зміїв...
Я говорив до них сльозами й кров'ю,
Всі наші кривди їм до ніг стелив,
Просив, благав, погрожував страшним
Козацьким гнівом, помстою... Дарма!
На все оте почув од сойму я
Зневажливий, глумливий реґіт, кпини.
Я реметував на Господа в ту мить:
Чому Самсоном не вродив мене,
Щоб рухом дужих рук і стелю й стіни
На голови бундючні повалить!
Я реметував і скреготав зубами
З образи, і з безсилля почував
Себе не посланцем почесним, гордим
Своєю повноважою, а псом
Червивим і прибитим...

(Уриває й якусь хвилю мовчить від хвилювання. Тиша. Схвильовані слухачі тільки стоять, понурі, як ніч тісніш стискають держаки шабель.)

Не за себе
Душа моя стогнала від образ,
Рука ж до шаблі рвалась мимохіть, —
Я знав, я бачив, серцем всім відчув,
Що панство те, кьсондзи і єзуїти
Знущаються в моїй особі гидко
З усього, що для нас святе: і з віри
Святої нашої, з всього народу,
І з усієї України, й мають
За гірше нас, ніж за нішо, бо хто ж
Сміятися з нічого буде!..

(Знов од хвилювання вриває.)

Продовження буде.